

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:36

Fredagen den 12 maj

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:36

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Statssekreterare Lars Danielsson

Kabinettssekreterare Hans Dahlgren

Återrapport från ministerrådsmöte den 10 april 2006

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 15 och 16 maj

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. Vi börjar som vanligt med allmänna rådet och en återrapport.

Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Nämnden har i sedvanlig ordning fått rapporten från det senaste rådsmötet. Jag har ingenting att tillägga till det som står i den skriftliga rapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor? Om inte, godkänner vi återrapporten.

Vi går över till kommande ministerrådsmöte. Där har vi först A-punktslistan. Ska vi börja med det interinstitutionella avtalet?

Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Som ordföranden säger kommer det interinstitutionella avtalet om flerårsbudgeten att antas som en A-punkt. Jag har ju haft tillfälle att samråda med nämnden om detta tidigare. Nämnden har fått del av avtalet och också en pm som sammanfattar vår bedömning av detta avtal.

I övrig har jag inget att tillägga.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Därefter har vi Resolutioner, yttranden och beslut. Finns det något att säga om det? Om inte, godkänner vi informationen.

Då går vi vidare med Förberedelse av Europeiska rådet.

Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Ordförande! Vid rådsmötet på måndag ska en preliminär så kallad annoterad dagordning fastställas för Europeiska rådets möte den 15–16 juni. Nämnden har fått del av dagordningen. Som framgår är den indelad

i tre huvudrubriker: Europa lyssnar, Europa i arbete och Ett arbetsprogram för framtiden.

Det blir en första preliminär diskussion på allmänna rådet kring denna. Jag ska försöka att i min genomgång följa den disposition som den annoterade dagordningen har.

Den första huvudrubriken, Europa lyssnar, handlar i huvudsak om den så kallade reflexionsperioden. Den är enligt beslut av Europiska rådet i juni förra året avsedd att bli avslutad i juni i år. För regeringens del förefaller det i det här läget naturligt att föreslå en förlängning av reflexionsperioden åtminstone till juni 2007. Förutsättningarna för att så småningom kunna anta det konstitutionella fördraget har inte förändrats, eller i varje fall inte förbättrats. Ett antal länder har godkänt fördraget.

Estland gjorde det alldeles nyligen. Finland har indikerat att man troligen kommer att försöka godkänna fördraget under året. Jag tror att regeringen diskuterar det i Helsingfors i dag. Fortfarande kvarstår nej från Frankrike och Nederländerna ograverade.

Det är vår uppfattning att det ute i Europa, inklusive i Sverige, pågår en relativt livlig debatt kring de här frågorna. Det är angeläget att debatten kan fortsätta.

Regeringens ingångsvärde i diskussionen är att det förefaller klokt om reflexionsperioden kan förlängas ytterligare ett år.

När det gäller den andra huvudrubriken – Europa i arbete – finns det en rad underrubriker som jag kort ska säga något om.

Ett område som lyfts fram är rätts- och inrikessamarbetet. Det är enligt regeringens mening ett mycket viktigt område där det går att göra en hel del. Arbetet med genomförandet av det så kallade Haagprogrammet fortskrider väl. Det är angeläget, och en signal som regeringen vill sända, att Europeiska rådet ger en fortsatt signal om att arbetet bör fortsätta i god ordning.

En andra rubrik rör kris- och katastrofhantering. Där har alldeles nyligen till kommissionen överlämnats en rapport av den tidigare kommissionären Michel Barnier som kommer att ligga till grund för en diskussion under Europeiska rådet och säkerligen också dessförinnan.

Det här är ett område där vi tror att det finns förväntningar att EU ska kunna göra mer, det vill säga samordna medlemsländernas ansträngningar när det gäller kris- och katastrofhantering. Vi vill därför medverka till en ordentlig behandling av denna rapport.

En tredje underrubrik handlar om förbättrad samstämmighet i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Regeringens uppfattning är att det finns stort utrymme för förbättringar. Unionen har en rad instrument till sitt förfogande som bör kunna användas på ett mer ändamålsenligt sätt. Det går också att inom ramen för nuvarande fördrag utveckla samarbetet mellan rådssekretariatet och kommissionen. Här vill vi ge en allmän positiv signal till ytterligare ansträngningar.

Ett viktigt område som finns i ytterligare en underrubrik gäller de säkerhetspolitiska aspekterna på energifrågan. Här väntar vi fortfarande på en rapport från rådssekretariatet. Den ska komma som ett resultat av en beställning på vårtoppmötet. Vi ber därför att få återkomma till frågan. Vi vill markera att det är ett viktigt ämne.

Ytterligare en underrubrik handlar om subsidiariteten i lagstiftningsprocessen.

Regeringens inställning är att det i ljuset av att vi kan räkna med att det kan ta ett bra tag innan ett eventuellt nytt fördrag kan träda i kraft är viktigt att undersöka allt som kan göras för att inom ramen för nuvarande fördrag se till att subsidiaritetsprincipen får en mer enhetlig och grundlig tillämpning. Det är inte minst viktigt, anser regeringen, att se om det inom ramen för nuvarande fördrag finns möjligheter att ge de nationella parlamenten en tydligare roll.

Ytterligare en underrubrik handlar om öppenheten. Där har nämnden fått ta del av ett så kallat icke-papper som kom till oss sent i går kväll. Sammanfattningsvis är det regeringens preliminära bedömning att detta papper utgör ett steg i den riktning som vi vill gå, nämligen att vi försöker tillämpa maximal öppenhet i rådets arbete. Vi menar att det är viktigt att i synnerhet lagstiftningsarbetet sker i öppenhet när det handlar om medbeslutande med parlamentet. Vi vill också verka för fler öppna debatter.

Allt detta finns återspeglad i detta icke-papper. Jämfört med den motvind vi tycker oss ha känt i de här frågorna tidigare kan vi konstatera att det har lyckats för oss och andra öppenhetssträvare att mobilisera fler positiva krafter. Det är på sin plats att ge det österrikiska ordförandeskapet en eloge för att man tar den här frågan på allvar. Förhoppningsvis kan allmänna rådet ge ett stöd till inriktningen i det här icke-papperet. Det är regeringens avsikt att kraftigt understödja sådana effekter.

Ytterligare en underrubrik under Europa i arbete rör utvidgningen.

Här finns ju flera delar. Här finns Bulgarien och Rumänien där vi väntar på kommissionens rapport nästa vecka. Innan den har kommit är det inte troligt att det blir någon större diskussion i allmänna rådet nu.

Vi har frågan om att man ska *take stock* av förhandlingarna med Turkiet och Kroatien. För regeringens del är det viktigt att förhandlingsprocessen går framåt så länge de berörda länderna levererar det som ankommer på dem i den här processen. Det är också viktigt och positivt att man i den annoterade dagordningen markerar behovet av att bekräfta medlemskapsperspektivet för länderna på västra Balkan.

Det finns ytterligare en del i detta och som är mer problematisk. Regeringen vill på måndag peka på den som lite bekymmersam. Det är talet om absorptionskapacitet i ljuset av den framtida utvidgningsprocessen. Uttrycket absorptionskapacitet finns i och för sig med i de så kallade Köpenhamnskriterierna, inte som ett formellt kriterium men som ett element som man ska ta hänsyn till.

Vi vill varna för att man genom att tala alltför mycket och på ett felaktigt sätt om absorptionskapacitet för upp detta som ett slags diffust alibi för att stoppa utvidgningsprocessen. Vad vi kan göra just nu är att i den annoterade dagordningen på lämpligt sätt understryka de positiva effekterna med utvidgningen. Här har kommissionen själv alldeles nyligen presenterat en ekonomisk analys av utvidgningens effekter som är ett bra exempel på en positiv effekt av utvidgningen.

Ytterligare ett underområde rör hållbarhetsstrategin. Här vill regeringen på måndag signalera vikten av att den reviderade hållbarhetsstrategin som ju föddes under det svenska ordförandeskapet är ambitiös, innehåller tydliga mål och indikatorer och en effektiv uppföljningsmekanism.

Också här känner vi ett starkt stöd och ett starkt engagemang från det österrikiska ordförandeskapet, något som vi vill stödja och uppmuntra på måndag.

Den sista underrubriken under Europa i arbete som jag vill säga någonting om rör Lissabonprocessen. Det handlar specifikt om det så kallade European Institute of Technology. Där väntar vi fortfarande på en rapport från kommissionen som ett resultat av det uppdrag som gavs på vårt toppmöte.

För regeringens del är inställningen fortsatt att om man ska göra ett sådant här projekt bör det vara ett nätverksbaserat projekt och inte något nytt byggande av luftslott.

Den sista huvudrubriken är Arbetsplan för framtiden. Där finns framför allt den konstitutionella processen. Det är väl inte troligt att det blir någon mer detaljerad diskussion om detta på måndag. För regeringens del är det viktigt att vi också i det rådande läget undersöker alla möjligheter att inom ramen för nuvarande fördrag pröva hur arbetet kan förbättras. Det kan man göra på ett antal områden. Öppenhetsansträngningarna är *ett* sådant exempel. Det kan också finnas andra områden.

I fråga om den här arbetsplanen för framtiden vill vi också understryka vikten av att den översyn av flerårsbudgeten som ska ske, enligt planerna, blir så förutsättningslös som möjligt i enlighet med vad Europeiska rådet sade i december.

Till sist kan vi också notera att det blir ett antal utrikespolitiska frågor på toppmötet. Jag förutser ingen diskussion. Ja, det kan bli diskussion i allmänna rådet. Men då blir det inom ramen för de externa relationerna, som Hans återkommer till. I dagordningsdiskussionen förutser jag inte någon särskild diskussion.

Sammanfattningsvis: På måndag vill regeringen i det här läget peka på fyra punkter.

För det första vill vi att man nu utnyttjar tillfället att öka öppenheten i rådets arbete på alla sätt.

För det andra vill vi se till att hållbarhetsstrategin blir så tydlig och ambitiös som möjligt.

För det tredje vill vi påminna om de positiva effekterna av utvidgningen. De bör finnas med i varje diskussion om utvidgningen.

För det fjärde bör översynen av budgetsystemet, flerårsbudgeten, vara så bred och seriös som möjligt.

Detta, herr ordförande, är de punkter som regeringen avser att framföra i diskussionen om dagordningen för Europeiska rådet.

Anf. 7 CARL B HAMILTON (fp):

Först vill jag fråga vem som företräder Sverige. Är det Lars Danielsson, eller är det någon annan?

Sedan tycker jag att det är mycket bra att regeringen tar upp frågan om absorptionskapaciteten och pekar på den konstiga hållningen att man å ena sidan berömmar sig av att utvidgningsprocessen har varit väldigt lyckad och framgångsrik – som Tommy Waidelich har framfört i Bryssel, tror jag – och å andra sidan säger att man har absorptionsproblem.

Jag vill alltså understryka betydelsen av att Sverige begär ordet på denna punkt och för fram vår hållning.

Eftersom statssekreteraren tog upp Sveriges position beträffande en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik undrar jag vad Sverige kommer att säga där. Vad är Sveriges position? Kan statssekreteraren utveckla det något mera? Det har ju ändå blivit en diskussionsfråga under de senaste veckorna.

2005/06:36

12 maj

Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag välkomnar att ni prioriterar att ta upp hållbarhetsstrategin. Jag tycker att det är väldigt viktigt. Jag tycker också att det är väldigt bra att regeringen kommer att lyfta fram de fyra övergripande slutsatser som Lars Danielsson här nämnde.

När det gäller Lissabonprocessen undrar jag om ni kommer att försöka titta lite mer på jämställdhetsarbetet. Det är ju viktigt, och det är en fråga som Sverige har drivit.

När det gäller den konstitutionella processen har jag fått lite noteringar om att man till exempel i KU har fått lite information och föredragningar kring EU:s byrå för grundläggande rättigheter. Är det någonting som kommer att beröras och tas upp under måndagen? Är det någonting som ni har i planeringen så att säga? I så fall är det viktigt att se upp så att det inte sker en massa dubbelarbete. Europarådet arbetar väl också med de här frågorna.

Anf. 9 AGNE HANSSON (c):

Också jag tycker att det är en väldigt bra position som regeringen intar, inte minst när man lyfter fram energi- och hållbarhetsstrategin.

Min fråga gäller en av punkterna, nämligen öppenheten. Vad är regeringens position där? Jag menar att Sverige borde driva kravet på att ministerrådsmötena ska vara öppna möten. Vad är regeringens position där?

Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Jag har en fråga om konstitutionen och reflexionsperioden: Finns det inte någon form av konstruktiv diskussion och något land som tar initiativ i frågan utöver detta med att bara förlänga perioden? Man kan fundera på om det kommer att lösa problemen. Diskuterar man alltså på något sätt detta med att hitta andra lösningar, att kanske lyfta ut vissa frågor som är angelägna för beslutsprocessen och annat?

Anf. 11 YVONNE RUWAIDA (mp):

Både när det gäller konstitutionen och när det gäller utvidgningen tycker jag att strategin är bra.

Energifrågorna har diskuterats ett par gånger. Jag skulle ändå vilja veta lite grann om vad man försöker inrikta sig på. För egen del och för Miljöpartiets del hoppas jag att man försöker att ha fokus på vilka gemensamma ansträngningar som kan göras för att förbättra satsningarna på förnybara energikällor. En viktig del där är att man utbyter erfarenheter. Vi har ju väldigt olika system. Vi satsar på till exempel solceller och vindkraft och har varit olika framgångsrika på de områdena. Energieffektivisering är också ett sätt att minska energiförbrukningen. Där kan man lära av varandra.

När det gäller förbättrad samstämmighet i utrikespolitiken undrar jag också vad man konkret menar. Visst kan det ibland vara bra med en gemensam linje, men ibland fungerar inte heller det. Då måste man kanske kunna tycka olika från EU-ländernas sida. Min erfarenhet är väl att det är de stora länderna som tar sig friheten att tycka självständigt i utrikespolitiken, medan de små länderna försöker vara lydiga och följa de gemensamma besluten.

Anf. 12 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! I diskussionen i den del av rådmötet på måndag som handlar om allmänna frågor är det jag som företräder regeringen.

Carl B Hamilton frågar vad regeringens position konkret är – detta knyter också an till vad Yvonne Ruwaida alldeles nyss tog upp – vad gäller en bättre samordning på den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens område.

Ja, det pågår just nu ett arbete i Utrikesdepartementet. Jag vill inte föregripa det, utan det kommer att växa fram. Till samrådet inför Europeiska rådet kommer regeringen att kunna vara lite mera precis om vad man vill uppnå.

Vad man kan säga redan nu är att det först handlar om att uppnå en bättre samordning mellan institutionerna i Bryssel. Det gnisslar rätt rejält just nu. Det var ju det man skulle försöka lösa med det konstitutionella fördraget – det vill säga att hitta det som, enligt min mening, lite felaktigt kallas för en utrikesminister. Här finns det en institutionell oklarhet som påverkar det dagliga arbetet. Det gäller att försöka vara praktisk för att komma runt detta.

Det handlar om hur man hanterar information, och det handlar kanske om hur man kan ha ett mera regelbundet utbyte av personal mellan institutionerna. Över huvud taget handlar det om att förbättra samstämmigheten mellan EU:s agerande på inrikesområdet och agerandet på utrikesområdet.

Jag ber att vi får återkomma med mer precisa idéer om vad man skulle kunna göra på det här området. Om unionen inte tar sig samman här kommer tyvärr, tror jag, EU:s utrikespolitiska slagkraft – det är det ord jag just nu kan komma på – att försämrats. Det tycker jag, möjligen till skillnad från Yvonne Ruwaida, är negativt.

Visst, alla måste inte tycka likadant. Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken är mellanstatlig till sin karaktär. Den är den så kallade andra pelaren i nuvarande fördrag. Det tycker vi att den i huvudsak ska vara, vilket ger ett utrymme för att tycka olika. Men i de absolut allra flesta fallen ligger det, hävdar jag bestämt, i vårt intresse att tillsammans med våra partner i unionen försöka hävda ett antal saker, för inom den europeiska unionen står vi väldigt mycket för gemensamma värderingar på utrikespolitikens område.

Det är bara att titta på omröstningarna i FN:s generalförsamling. I nio fall av tio är det inga som helst problem, utan det är självklart, naturligt och i Sveriges intresse att vi agerar gemensamt. Det är bra. Men sedan kan det självklart finnas områden där vi tycker olika; så är det. Där har vi också utrymme för att markera olikheter.

Sven-Erik Sjöstrand tar upp jämställdhetsarbetet. Det är viktigt att du påpekar det. Där fick vi på vårtoppmötet stöd för den så kallade jäm-

ställdhetspakten. Det kommer nog att noteras kortfattat i diskussionerna på toppmötet. Men huvudmålet för det arbetet för oss är nästa vårtoppmöte. Vi behöver ha lite mera tid på oss för att jämställdhetspaktens innehåll ska kunna genomsyra det hela. Givetvis ser vi det som en ständigt uppgift att bevaka jämställdhetsarbetet.

Jag har tyvärr inget bra svar på Sven-Erik Sjöstrands fråga om vad som händer med myndigheten för grundläggande rättigheter. I den annonserade dagordningen finns den bara som en så kallad *place holder*. Vi har undersökt hos österrikarna vad de tänker sig här. De har ännu inte visat några kort. Vad vi gör på måndag, kanske vid sidan om, är att vi ställer frågor eftersom vi inte vill ha några överraskningar här – precis av de skäl som Sven-Erik Sjöstrand nämner. Här finns det ju arbete i andra institutioner som man måste bevaka.

Agne Hansson tar upp frågan om position vad gäller öppenheten. Vår grundläggande inställning är att vi ska ha största möjliga öppenhet i rådets arbete.

Vad gäller lagstiftningsarbetet är regeringens grundläggande inställning att i princip all diskussion här ska kunna vara öppen; det ligger i vårt intresse. Där får vi inte med oss alla övriga medlemsländer. Vi kan få med oss dem, tror vi, på det som finns i nämnda *non-paper*. När det är lagstiftning som är föremål för medbeslutande kan vi ha öppenhet. Det är ett steg i rätt riktning, för det var många som uttryckte tveksamhet kring det för bara några månader sedan.

Vi ser det som vår roll att ständigt ligga i framkanten i den här frågan. Vår grundinställning är, som sagt, att det bör vara maximal öppenhet. Vi är inte så rädda för det som många anger som ett argument mot öppenheten, nämligen att det innebär att man flyttar de verkliga diskussionerna till korridorer och andra ställen. De diskussionerna finns där ändå, så det är inget riktigt bra argument, tycker vi.

Grundinställningen är alltså maximal öppenhet och gärna fler öppna politiska debatter i rådet. De öppna debatter som finns i dag har tyvärr ibland en lite rituell karaktär. Det kunde man gärna undvika, tycker jag.

Holger Gustafsson efterlyser initiativ i den konstitutionella frågan. Kan man lyfta ut vissa frågor? Ja, jag tycker att det känns som att en partikamrat till Holger Gustafsson, nämligen den tyska förbundskanslern, har hamnat ganska rätt i frågan. Hon säger att vi inte ska förhastna oss när det gäller frågan om det konstitutionella fördraget. Det är ett fördrag som förmodligen är den bästa möjliga kompromiss som det går att uppnå.

Att redan nu ge signaler om att vi ska ge upp detta projekt och börja titta på delar känns aningen för tidigt. Vi menar därför att den lämpligaste inställningen just nu är att ge den här processen åtminstone ett år till för att se hur det här utvecklas. Om då inte någonting har förändrats i, som jag ser det, positiv riktning kommer man väl till ett läge där man måste diskutera vad vi då gör – om vi ska ta delar av det här. Men jag anser inte att vi ännu är i det läget.

Två anföranden är det väl som Angela Merkel den senaste veckan har hållit i det här ämnet. De reflekterar ganska väl den hållning som också regeringen har i frågan.

Yvonne Ruwaida tar upp energifrågan. Jag tror att den enda diskussionen som kommer på det här toppmötet rör de säkerhetspolitiska aspekterna, som är väldigt viktiga. När det gäller de andra saker som du

tar upp – det vill säga att det är viktigt att diskussionerna understöder en ökad användning av förnybara energikällor och en bättre satsning på energieffektivitet – instämmer jag helt och hållet i sak i det du säger. Jag konstaterar att vi var framgångsrika i att understryka detta på vårt toppmöte. Vi har, tycker jag, satt dagordningen på ett bra sätt vad gäller energifrågorna. Vi har också understrukit, vilket för regeringen är viktigt, att vi inte vill ge unionen ytterligare kompetens på energiområdet.

Men diskussionen om de här frågorna kommer nog inte nu utan senare under hösten. Det kommande finska ordförandeskapet har aviserat att man vill ha det här som en viktig fråga i december. Sedan kommer det tillbaka till vårt toppmöte nästa år. Skulle det ändå komma upp känns det naturligt för regeringen att trycka på i de frågor som Yvonne Ruwaida tar upp i sitt inlägg här.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Sedan har vi lunchdiskussionen. Vi har varit inne på de frågor som kommer upp. Finns det någonting ytterligare att tillägga där?

Anf. 14 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Det blir en diskussion om två saker. Öppenheten har vi redan talat om. Vidare introducerar Margot Wallström en rapport om kommunikation som inte presenteras förrän i dag. Jag förutsätter inte någon diskussion som landar i något slags slutsatser på det området, utan det blir ett tema som har använts ganska ofta vid lunchdiskussioner i anslutning till allmänna rådet, nämligen hur vi på ett bättre sätt kan kommunicera till Europas medborgare vad unionen gör. Jag tror inte att det blir någonting i sak och har, som sagt, inte något ytterligare underlag för diskussionen.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Därmed godkänner vi den informationen.

Det finns tydligen inga Övriga frågor under rubriken Allmänna frågor, så vi får tacka Lars Danielsson med medarbetare.

Vi går nu in på Yttre förbindelser. Vi börjar med en återrapport. Varsågod, Hans Dahlgren!

Anf. 16 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Tack, herr ordförande! Nämnden har fått en skriftlig rapport från rådet för yttre förbindelser daterad den 10 april. Jag ska säga några ord om de tre frågor som behandlades under lunchen och där Carin Jämtin företrodde den svenska regeringen.

Den första frågan handlade om att ordförandeskapet kort informerade om det informella utrikesministermöte som planeras senare under våren. Det var ingen konklusiv diskussion, men ordförandeskapet lovade att återkomma till formerna för det här mötet. Det blir anledning att återkomma till detta här i nämnden inför det informella samråd som äger rum den 24 maj, om jag förstått saken rätt.

Den andra frågan gällde Iran, en diskussion kring Irans fortsatta ovilja att svara upp mot det internationella samfundets krav när det gäller utvecklingen av landets kärntekniska program och det bristande samarbetet med IAEA. Under diskussionen underströks betydelsen av internationell enighet. Det fördes också en kort diskussion om den fortsatta behandlingen i FN:s säkerhetsråd.

>>> Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen <<<

Vid den summering som ordföranden gjorde underströks nödvändigheten av att EU stärker sin interna samstämmighet och samtidigt ökar ansträngningarna för en ökad dialog med Iran. Iran kommer också att diskuteras på det här kommande rådsmötet, så vi får anledning att återkomma till det senare.

Den tredje punkten gäller också något som återkommer senare i redovisningen här. Det gäller fredsprocessen i Mellanöstern. Där antogs också slutsatser. Det uttrycktes en oro för att den palestinska regeringen inte accepterat de krav som kvartetten ställt. Samtidigt uppmanas Israel att avstå från sådana åtgärder som strider mot folkrätten.

Viktigt var förstås den enighet som fanns bland rådsmedlemmarna om ett antal gemensamma förhållningslinjer när det gäller kontakterna med den nybildade Hamasledda palestinska regeringen.

Överenskommelsen är som bekant att inga kontakter tills vidare tas på den politiska nivån. Samtidigt överenskomms det att kontakter under den politiska nivån kan fortsätta i syfte att hantera, som det heter, nödvändigt samarbete – alltså sådana frågor som gäller EU:s konkreta insatser på marken när det gäller bistånd, konsulära frågor och så vidare.

Det var också en längre diskussion om kommissionens beslut, som hade annonserats alldeles dessförinnan, om att tillfälligt frysa stödet till den palestinska myndigheten. Kommissionen underströk för sin del att man hade fattat beslutet på tekniska grunder, som man sade, mot bakgrund av de krav som kvartetten och EU självt förstås ställt på Hamas – de tre kända kraven om att erkänna Israels rätt att existera, att ta avstånd från våld som politiskt medel och att respektera ingångna avtal. Flera länder underströk behovet av att kvartetten skulle mötas igen och aktivera sig. Så har också skett sedan dess.

Från svensk sida framfördes bland annat att det också var angeläget att EU utarbetade en egen mekanism, eller tillsammans med andra aktörer på det internationella området, för hur det gemensamma EU-biståndet ska kunna kanaliseras till palestinierna utan att det riskerar att hamna hos Hamas. Vi återkommer till den saken under den aktuella dagordningspunkten.

Det här var alltså de tre saker som diskuterades vid lunchen.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner återrapporten och går sedan in på kommande minister-rådsmöte. Först gäller det förbindelserna med västra Balkan.

Anf. 18 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Detta är en beslutspunkt. Här kommer det att antas slutsatser på flera olika områden som rör västra Balkan.

Det första området handlar om Serbien och samarbetet från det landets sida med den internationella Jugoslavientribunalen i Haag. Där har

ju kommissionen avbrutit förhandlingarna om ett stabiliserings- och associeringsavtal med anledning av att man inte lyckats genomföra, tillmötesgå, den serbiske premiärministerns löfte, åtagande, i början av april när det gäller att överlämna herr Mladić till tribunalen senast den sista april. Det har också lett till att de här förhandlingarna avbrutits.

Från EU:s sida föreslås nu att vi ska uppmana serberna att återgå till ett fullt samarbete med tribunalen och få till stånd ett snabbt gripande av Mladić. Det handlar också om att vi ska signalera en beredskap från EU:s sida att återuppta förhandlingarna så snart ett sådant här fullt samarbete med tribunalen uppnåtts.

Det är klart att det är beklagligt att unionen nu tvingas avbryta de här förhandlingarna. Men det är ännu viktigare, bedömer vi, att få Mladić inför rätta. Det är viktigt för offren förstås och med tanke på hans förhållanden för många år sedan. Det är viktigt för försoningsprocessen i landet och också för att skapa den rättvisa och statuera de exempel som behövs för att de värden som vi representerar ska få genomslag. Regeringen stöder därför kommissionens beslut.

Den andra punkten handlar om folkomröstningen i Montenegro och om självständigheten. Det kommer att finnas några rader om det också i rådsslutsatserna. Det viktiga där är att folkomröstningen genomförs på ett sådant sätt att den kan godkännas av EU och av det internationella samfundet.

Den tredje frågan i slutsatserna gäller konstitutionsreformerna i Bosnien och Hercegovina. Där är det viktigt att reformer genomförs för att landet ska kunna få en sådan fungerande stat som kan möta EU:s kriterier.

Det fanns ett förslag till en ny konstitution som nyligen tyvärr med knapp majoritet röstades ned i parlamentet. Ändå är det väl positivt att det förs en mer eller mindre levande diskussion om de här frågorna och att det inte längre är tabu att diskutera konstitutionsreformer i Bosnien och Hercegovina. Ansvaret ligger nu på landet självt att visa att man har vilja och förmåga att fortsätta reformprocessen på vägen mot en EU-integration och mot att bli en modern och funktionell stat. Då behövs det en moderniserad konstitution.

Nästa punkt gäller planeringen för en framtida civil närvaro ledd av EU i Bosnien och Hercegovina och därmed en övergång från den höge representantens kontor till ett kontor lett av en EUSR. Det kommer att kräva omfattande och noggranna förberedelser.

Allra sist tas i slutsatserna upp betydelsen av att länderna i västra Balkan själva tar ett ökat ansvar för det regionala samarbetet, inte minst inom ramen för vad som kallas för South-East European Cooperation Process. Ett stärkt samarbete i den gruppen skulle göra det möjligt också för Balkanländerna själva att ta över ägandeskapet för stabilitetspakten.

Det här är de punkter som finns i slutsatserna för västra Balkan.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Sedan kommer vi till frågan om EU–Ryssland.

Det här är ingen beslutspunkt, utan det är en diskussionspunkt som ger möjlighet att resonera kring det toppmöte med ryssarna som ska äga rum i staden Sotji i södra Ryssland den 25 maj och som president Putin har bjudit in till. EU kommer där att vara företrätt av förbundskansler Schüssel från Österrike och hans utrikesminister Plassnik, av Solana, av kommissionsordförande Barroso och också av kommissionärerna Ferrero-Waldner och Peter Mandelson.

Det har diskuterats inom EU vilka frågor som ska finnas med på dagordningen, och det görs ett slags avstämning på måndag. Det är en bred agenda. Den täcker förstås alla de vanliga fyra samarbetsområdena mellan EU och Ryssland: ekonomiskt samarbete, rättsliga frågor, säkerhetspolitik samt utbildning och forskning. Säkert kommer också internationella frågor, till exempel Iranärendet, och en del regionala frågor att få ett stort utrymme. Energisamarbetet mellan EU och Ryssland kan också bli en viktig fråga.

Från svensk sida har vi, som vanligt, varit angelägna om att i de här kontakterna mellan EU och Ryssland lyfta fram frågor som rör situationen för de mänskliga rättigheterna i Ryssland och inte minst i norra Kaukasien och inte minst i Tjetjenien. Vi tycker också att det är viktigt att uppmärksamma situationen i det mellan EU och Ryssland gemensamma närområdet, de frusna konflikterna och synen på utvecklingen i Vitryssland. Vi har väl fått hyggligt gehör, tycker vi, i den skrivelse som har gått ut till medlemsstaterna om upplägget inför toppmötet. Men det här är, som sagt, bara en diskussionspunkt.

Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp):

Även om detta är en diskussionspunkt finns det en aspekt här som jag undrar över. Regeringen skriver att energisamarbetet är centralt och att det kommer att bli en stor fråga på det här mötet. Då undrar man vad Sverige tycker är viktigt i sammanhanget. Det är alldeles tydligt att Ryssland nu driver energipolitiken som utrikespolitik beträffande gas, el och olja.

I EU finns det en stor och livlig diskussion om att man ska diversifiera sig bort från beroendet av rysk gasexport. I vårt närområde planeras, som bekant, en gasledning från Viborg i Ryssland till Greifswald i Tyskland. Polacker och balter är mycket upprörda och bekymrade över detta.

Vad är alltså den svenska positionen i det här sammanhanget? Vad säger Sverige inför ett möte med Ryssland om till exempel den gasledning som kommer att gå genom Östersjön? Vad svarar man balter och polacker när de framför sina åsikter? Och hur ser Sverige på detta med att Ryssland använder sin energipolitik för utrikespolitiska syften?

Jag säger inte att Sverige ska beklaga eller så, men det är alldeles uppenbart att de vill påverka omvärlden och till exempel dämpa kritiken vad beträffar mänskliga rättigheter genom att mer eller mindre outtalat hota. Blir kritiken för stark blir det kanske problem med energiförsörjningen.

Eftersom regeringen konstaterar att detta är en central fråga saknar jag ett besked om vad regeringen tycker.

Anf. 22 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Jag vill gärna understryka vikten av att man i en sådan här dialog tar upp frågan om gemensamma värderingar mellan Europeiska unionen och det vi förväntar oss från den ryska sidan. Inte minst är det som vi har kunnat konstatera, att Ryssland välkomnar valet i Vitryssland, någonting som verkligen måste anmärkas, tycker jag, från Europas sida eftersom vi själva där har en annan politik och förväntar oss en harmoni i de här värderingsfrågorna.

Anf. 23 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag får kanske ta den sista frågan först. När det gäller Vitryssland råder det ingen tvekan. Vi är bekymrade och oroade över den bedömning som Ryssland gör och har gjort av valet i Vitryssland och utvecklingen där. Den bedömningen skiljer sig, som Holger Gustafsson säger, starkt från den bedömning som EU gör och som grundar sig på våra värderingar. Vi utgår från att detta också kommer till uttryck under toppmötet.

EU bör uttrycka oro över det stöd som ryssarna fortsätter med till Lukasjenko och hans regim. Vi vill ha en konstruktiv dialog med Ryssland om hur vi ska kunna åstadkomma en demokratisk utveckling i Vitryssland. Jag är inte säker på att vi får gehör direkt för detta.

Beträffande Carl B Hamiltons viktiga fråga om vad som är vår linje när det gäller Rysslands energipolitik eller Rysslands säkerhetspolitik med energipolitiska förtecken är det klart att det här ett av de bästa exemplen på hur energipolitik och säkerhetspolitik går ihop och förs samman. Det finns också exempel i Indien, i Iran eller vart i världen vi nu vänder oss.

Från EU:s sida ska vi, tror jag, gärna uttrycka en beredskap för att på energiområdet utvidga våra relationer med ryssarna men också understryka att det här måste grundas på reciprocitet och ett gemensamt hän synstagande när det gäller tillgång till marknader, när det gäller uppbyggnad av infrastruktur, när det gäller investeringar och när det gäller miljöaspekter.

Principer just om transparens, öppenhet, för konkurrens måste betonas från EU:s sida.

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Därför ligger det i Sveriges utrikespolitiska och säkerhetspolitiska intresse att fortsatt noga följa denna utveckling och också inom EU verka för en samordnad energipolitik visavi Ryssland. Det kräver kanske ett ökat mått av EU-solidaritet som gäller både försörjningsmässigt och politiskt. Vi har inte alltid sett det när det gäller EU:s relationer till Ryssland. Vi har sett mycket bilateralt agerande från stora EU-medlemsstater. Vi måste visa och kanske vara mer energiska i att påvisa hur nödvändigt det är för alla oss inom unionen att ta mer gemensamma tag.

En ansats i denna riktning har varit den grönbok som kommissionen presenterade för inte så länge sedan och som också annonserades vid det senaste toppmötet. Som Lars Danielsson redovisade här nyligen kommer också den här frågan upp vid det kommande toppmötet. Det kommer att finnas anledning att åter ta upp frågor om en gemensam extern energipolitik, om ökad diversifiering men också om förbättrad samordning av våra energitillgångar i händelse av kris inom energiområdet.

Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp):

Hans Dahlgren talar om vad EU ska säga till Ryssland, och det är naturligtvis det som kommer att vara uppe på det här mötet. Men jag talar om förebereelserna för det möte som äger rum i nästa vecka. Jag håller med om att det är stora länder, inte minst Tyskland, som har agerat traditionellt bilateralt med Ryssland. Det gäller även Frankrike för den delen. Men i just energisammanhanget handlar en väldigt konkret fråga om den pipeline med naturgas som går från Ryssland till Tyskland förbi Polen och Baltikum. Det är i vårt närområde en väldigt infekterad fråga. Därför upprepar jag min fråga: Vad säger Sverige till polacker, balter och till ryssar när denna fråga om Sveriges inställning till denna gasledning under Östersjön kommer upp?

Det har också miljömässiga aspekter. Och Sverige måste ha en hållning om huruvida vi tycker detta är bra, om vi tycker att det är önskvärt, eller om vi tycker att det är dåligt. Avråder vi från det? Om vi vill samordna oss med andra EU-länder och få fram vår hållning, så måste vi ha en hållning.

Anf. 25 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Det är väl två synpunkter som man kan ha i det sammanhanget.

Den första är det faktum att Sverige inte var konsulterat innan den här överenskommelsen färdigställdes. Det är även flera andra som inte blev konsulterade. Och man kan säga att det är en gemensam kritik som vi har i den delen.

Den andra är att när det gäller hur det påverkar och hur vi ska ställa oss i sak till detta pågår det såvitt jag förstår nu en prövning, inte minst av de miljömässiga effekterna för Sveriges del av att bygga en sådan transportled.

Det finns andra aspekter på detta också. Det finns säkerhetspolitiska aspekter. Det finns frågor om huruvida man kan använda detta i avlyssningssammanhang, vilket också påverkar vår säkerhetspolitiska miljö. Och detta är under prövning. När den prövningen är färdig utgår jag från att regeringen också kommer att kunna ha en ståndpunkt.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Vi går vidare till nästa punkt om Irak.

Anf. 27 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Det här är en beslutspunkt eftersom det ska antas slutsatser. Diskussionen och slutsatserna om situationen i Irak kommer naturligtvis att spegla det fortsatt oroande säkerhetsläget, även om det med glädje också kan noteras att en ny premiärminister har utnämnts och att det med honom kanske också blir lite större möjligheter att inom kort presentera en ny regering för det irakiska parlamentet. Ändå är de utmaningar som den här nya framtida regeringen kommer att få otroligt stora, inte minst när det gäller att avvärja de framväxande miliserna som ställer till så mycket elände för så många oskyldiga människor.

Det finns en rapport från missionscheferna i Irak, alltså EU:s företrädare där, som Sverige har tagit initiativ till och som nu är färdig och som har diskuterats inom rådsstrukturen. Det är en framåtblickande rapport,

och i den ges förslag på ett antal områden där EU skulle kunna fördjupa sina förbindelser och sitt samarbete med Irak. Det föreslås bland annat ett trojkabesök i Bagdad. Det föreslås att den kommande irakiske utrikesministern kommer och deltar vid ett ministerrådsmöte. Det föreslås också åtgärder för att höja kapaciteten hos den irakiska regeringen att så småningom förhandla om ett handels- och samarbetsavtal med EU.

Det är klart att när det väl finns en regering på plats ökar också förutsättningarna för unionen att utveckla sitt partnerskap med Irak, och detta reflekteras i dessa slutsatser.

Anf. 28 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tack så mycket för informationen. Jag har ingenting att invända i sak. Vi har fått lite handlingar också.

Jag tänkte bara ta tillfället i akt och ställa en fråga. 10 av 25 EU-stater finns nu representerade i Bagdad. Jag tycker att det är viktigt att Sverige visar ett starkt och aktivt engagemang i Irak och också i ökad utsträckning försöker vara på plats. Och den frågan har diskuterats till och från. Jag vill bara veta hur stora våra möjligheter är att påverka och om det går framåt när det gäller att återetablera en ambassad i Bagdad.

Anf. 29 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag kan inte ge något konkret svar på den frågan till Gunilla Carlsson. Det är naturligtvis vår ambition att ha en fullvärdig närvaro i Bagdad, men det är fortfarande ett utomordentligt besvärligt säkerhetsläge, vilket gör att ett upprättande av en fullvärdig ambassad skulle kräva mycket stora resurser. Vi har ännu inte riktigt dessa resurser.

Vi försöker göra så gott vi kan. Vår ambassadör Karin Roxman som är placerad i Amman, men som är Sveriges ambassadör i Irak, är ofta i landet tillsammans med sina medarbetare och har också nära kontakt med de övriga EU-länderna som antingen är representerade i Bagdad, vilket Gunilla Carlsson säger att flera av dem är, eller finns i Amman. Ambitionen är att komma till Irak så fort som möjligt, men det är en säkerhets- och resursfråga.

Anf. 30 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Jag ställde frågan med anledning av att 14 medlemsstater nu är aktiva och formellt på plats i Bagdad. Samtidigt finns EU-kommissionens delegation i Bagdad. Det är väldigt positivt. Det är därför som jag tror att det skulle vara väldigt bra om Sverige som en viktig biståndsgivare, och som jag hoppas har en hel del idéer om återbyggnaden i Irak, vore på plats. Jag tror att det skulle underlätta de ansträngningar som vi alla vill se.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt handlar om Iran.

Anf. 32 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Detta är också en beslutspunkt eftersom slutsatser ska antas. Det är åter den senaste utvecklingen i Iranfrågan som kommer att diskuteras. Vi har IAEA:s rapport från den 28 april som visar att Iran inte har tagit

några av de förtroendeskapande steg som har begärts av omvärlden. Vi har den pågående behandlingen i säkerhetsrådet av ett resolutionsutkast som om det antogs skulle göra det till en folkrättslig skyldighet för Iran att hörsamma IAEA:s resolutioner. Och vi hoppas att vi har ett förberedande av ett nytt brett förhandlingsupplägg som kombinerar detta med incitament och påtryckning – piska och morot.

I de slutsatser som förbereds uttrycks det stöd för den resolution i säkerhetsrådet som gör IAEA:s uppmaningar bindande för det fall att Iran inte går omvärlden till mötes. Och slutsatserna väntas också uttrycka EU:s övertygelse om att det måste sökas en diplomatisk lösning på denna kris.

Vi utgår också ifrån att det vid rådsmötet kommer att bli en fortsatt diskussion om EU:s politik visavi Iran med utgångspunkt i det optionspapper som Solana har lagt fram och som jag tror att nämnden tidigare har tagit del av.

I slutsatserna betonar man vikten av att ha största vaksamhet i fråga om att tillämpa exportkontrollen när det gäller Iran.

Det kan också i ett senare skede bli aktuellt att undersöka om listan över så kallade *dual use*-produkter, produkter som är föremål för exportkontroll, eventuellt ska utökas.

Från svensk sida anser vi att det är angeläget att upprätthålla ett brett internationellt tryck på Iran för att få en lösning av denna kärntekniska fråga, och vi stöder naturligtvis utkastet till slutsatser.

Vi och EU tror på en fortsatt dialog med Iran, men vi måste naturligtvis anpassa vår politik till den rådande situationen och finna vägar att effektivisera dialogen. Inte minst måste vi också fortsätta att påtala de uppenbara brott mot grundläggande mänskliga rättigheter som pågår i Iran.

Anf. 33 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Den iranske presidenten har ju skickat ett brev till den amerikanska regeringen. Och min fråga är: Vad vet regeringen om innehållet i det brevet, och finns det någon förhoppning om öppning i dialogen mellan väst och Iran i det sammanhanget? Jag undrar alltså över innehållet i brevet. Om man får gå ett steg till: Vet vi någonting om vad den amerikanska regeringen har gett för svar eller reaktion på brevet som har kommit?

Anf. 34 CARL B HAMILTON (fp):

Jag skulle vilja ställa en fråga om Iran och icke-spridningsavtalet. Om man ser detta från Teherans position, vad är det för fördelar och nackdelar med att lämna icke-spridningsavtalet? Och vilka reaktioner skulle det bli från omvärlden om Iran lämnade avtalet? Hur ser kabinetssekreteraren på detta?

Anf. 35 Kabinetssekreterare HANS DAHLGREN:

Brevet från den iranske presidenten till president Bush är ett väldigt intressant initiativ i sig. Här har Iran varit utan någon som helst kontakt med Förenta staterna under 27 års tid, och plötsligt skriver den ene presidenten ett brev till den andre. Det är i alla fall något slags protokollärt genombrott, även om det politiskt sett inte innehåller så mycket nytt.

Såvitt vi förstår är brevet en allmän exposé över den iranska hållningen i världspolitiken. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Det finns ju en text till som har publicerats i den amerikanska tidskriften Time från den tidigare chefsförhandlaren i dessa frågor, Rohani. Där är det mer konkreta förslag som jag inte tror att han har skrivit på alldeles eget initiativ, även om det är en tidigare chefsförhandlare, utan det finns nog något slags tanke bakom det också i den centrala ledningen i Iran.

Carl B Hamilton frågade vilka fördelar och nackdelar som finns från Irans sida att lämna NPT.

Även om det som man nu gör strider mot de resolutioner som IAEA:s styrelse har antagit, och kanske också kommer att strida mot en resolution från säkerhetsrådet, kanske det ändå inte strider mot icke-spridningsfördraget, utan det ligger inom de ramar som fördraget reglerar för sina medlemmar. Iran menar för sin del, och jag har själv talat med deras chefsförhandlare för några månader sedan nere i Teheran, att de mycket strikt lever upp till icke-spridningsfördrag och därför inte har någon anledning att lämna detta. De gör ingenting i strid mot själva avtalet. Däremot är de brännmärkta både av IAEA:s styrelse och av säkerhetsrådet i ett uttalande för en tid sedan på ett sätt som jag inte tror kommer att förändras. Om de lämnar NPT kommer de att bli ännu mer brännmärkta. Men det finns så att säga ingen formell anledning för dem, utifrån sitt sätt att resonera, att göra det. De får nämligen enligt fördraget göra det som de fortfarande håller på med.

Men jag tror för egen del att Iran, som naturligtvis mycket kraftfullt argumenterar för sin rätt att bedriva forskning också för att åstadkomma civil kärnkraft i landet, ändå inte är opåverkade av den allmänna opinionen i världen så länge denna opinion är enig.

Därför tror jag att huvudbudskapet från svensk sida och från EU:s sida bör vara att säkerhetsrådet måste hållas samman. Och det måste vara en viktig uppgift för oss européer och amerikaner att inte bara komma överens oss emellan, utan vi måste också få med ryssar, kineser, brasiliannare och indier i ett gemensamt agerande för att få Iran att gå på den rätta linjen. Det tycker jag är huvudslutsatsen av dessa resonemang.

Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag vill anlägga ett lite större perspektiv. Kärnkraft och kärnvapen hänger väldigt intimt samman. Och i den energipolitiska värld som finns i dag där energipolitiken återigen har blivit ännu viktigare, tror jag att det är väldigt viktigt. Jag hoppas åtminstone att Sverige driver att det är oerhört viktigt att satsa på det som vi talade om tidigare, energieffektivisering och förnybara energikällor, men också att vi faktiskt eftersträvar att inte bygga ut kärnkraften.

Jag tror att kärnkraft och kärnvapen långsiktigt hänger ihop och att det är väldigt farligt. Vi bygger liksom in risker och skapar en säkerhetspolitiskt väldigt svår situation. Jag vet att det inte är den politik som förs i dag, men jag och Miljöpartiet anser att det är en väldigt stor säkerhetsrisk i framtiden.

Men det är liksom ett större perspektiv än bara Iran.

Anf. 37 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Den uppfattningen kan man naturligtvis ha och den får respekteras. Men det står ändå i icke-spridningsfördraget att de avtalsslutande staterna har rätt att utveckla fredlig kärnkraft, under den kontroll som IAEA och NPT-regimen ger. Jag tror inte att vi kan börja sudda i fördraget, utan varje land måste ha rätt att välja själv.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 39 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Detta är också en beslutspunkt, för det ska antas slutsatser och det blir också en lunchdiskussion om den här frågan. De slutsatser som vi förväntar oss kommer att fokusera på den mycket tydliga humanitära krisen i de palestinska områdena. Man kommer att välkomna det stöd som kvartetten har gett vid sitt senaste möte den 9 maj för ansträngningarna att inrätta en internationell mekanism som kan göra det möjligt att få fram stöd direkt till den palestinska befolkningen utan att man måste gå via den Hamasledda regeringen.

Det har inom olika organisationer inom FN-systemet varnats mycket kraftfullt för en förestående humanitär kris i de palestinska områdena. Även president Abbas har i sina kontakter med oss här i Sverige beskrivit situationen som kritisk. Offentliganställda, lärare och sjukvårdspersonal, har inte fått lön på flera månader. Palestinska myndigheten som sådan riskerar helt enkelt att kollapsa, och viktiga samhällsfunktioner riskerar att slås ut. Det är en kris som naturligtvis har sin grund i fortsatt försämrad rörelsefrihet på det ockuperade området för palestinierna, men också i ett kraftigt minskat stöd till den palestinska myndigheten efter Hamasregeringens tillträde.

Vi anser att det är angeläget att EU verkar aktivt för att möta det palestinska folkets behov och undvika kaos och humanitär katastrof. Därför är det en prioriterad och skyndsam uppgift att inrätta en sådan här internationell mekanism, inklusive kontrollmekanismer som gör det möjligt med ett fortsatt stöd direkt till palestinierna.

I första hand handlar det om att tillgodose de grundläggande behoven inom vård och utbildning, men också om att trygga lönerna för de ca 160 000 anställda som finns på centrala områden inom Palestinska myndigheten. Därför har regeringen välkomnat det uttalande som kvartetten gjorde den 9 maj och som har gett EU i uppdrag, kan man säga, att utforma en sådan här tillfällig internationell mekanism för att möta den humanitära krisen och det palestinska folkets grundläggande behov.

I uttalandet efter mötet har naturligtvis våra krav på Hamasregeringen upprepats och dem står den svenska regeringen tydligt bakom. Den regeringen måste ta avstånd från användandet av våld som politiskt medel, den måste erkänna Israels rätt till existens och den måste hålla ingångna avtal.

Samtidigt ska vi också ställa riktiga krav på den israeliska regeringen och be att också den gör vad den kan för att förbättra den humanitära situationen. Det är inte möjligt för det internationella givarsamfundet att helt och hållet på egen hand klara av att lösa den palestinska finansiella

krisen, utan här finns det en folkrättslig skyldighet för Israel som ockupationsmakt att se till att civilbefolkningens grundläggande ekonomiska och sociala behov tillgodoses.

Som jag sade är det angeläget att vi också från EU:s sida ger ett tydligt budskap till Israel om vad vi förväntar oss av den nya israeliska regeringen. Också där gäller det att avstå från åtgärder som står i strid med folkrätten. Också där gäller det att hålla ingångna avtal. Inte minst gäller det överföringen av tull och momsmedel till palestinierna. Det verkar som om det finns någon öppning i den delen, har vi hört det senaste dygnet från Jerusalem. Det är löftesrikt.

Till sist vill jag säga att vid det här rådsmötet kan naturligtvis också frågan om viseringar till Hamasföreträdare bli aktuell. Jag vill påminna om att det inte finns någon särskild EU-överenskommelse när det gäller utfärdandet av visering till Hamasmedlemmar. Det finns inget generellt reseförbud. Det finns en tydlig procedur inom Schengensystemet som har tillämpats. Från svensk sida vill vi inte se en utveckling som innebär att EU fattar beslut om en särskild viseringspolicy. Vi menar att i grunden måste de gängse Schengenreglerna gälla. Det måste vara en individuell visumprövning, där man gör en sammanvägd bedömning i det enskilda fallet. Det är en grundprincip när det gäller Schengenarbetet som bör värnas.

Jag vill också erinra om att det är rörelsen Hamas som är uppförd på EU:s terrorlista. Där står i alla fall inte i dag några enskilda Hamasmedlemmar, även om det finns andra enskilda individer som står på den här terrorlistan.

Vi tycker att det är viktigt att följa EG:s terrorismlagstiftning när det gäller till exempel frågan om finansiellt stöd till den palestinska myndigheten. Och vi upprepar vid varje tillfälle som det finns anledning att Hamasregeringen måste uppfylla kvartettens krav, ju förr desto bättre. Det är vi alla eniga om.

Jag tror att den mest centrala frågan på rådsmötet på måndag dock blir hur EU ska kunna bidra till att förhindra den förestående humanitära krisen.

Anf. 40 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Kristdemokraterna vill gärna uttrycka att vi tycker att regeringen håller på att tappa den tidigare hyggliga balansen i Mellanösternkonflikten. Det tycker vi är mycket allvarligt. En viktig sådan signal är ju att inte delta i flygövningarna, som man beslutade tidigare. En annan tydlig signal är naturligtvis viseringarna för Hamasrepresentanter, där vi i det närmaste har fått schavottera i Europa och inom EU för vår handläggning, även om vi kanske har haft formellt rätt. Jag kan inte riktigt bedöma det.

Nu är vi på väg att släppa in biståndspengar för att lindra den nöd som uppstår i Palestina, och det är säkert nödvändigt. Det är säkert riktigt. Men här ska naturligtvis inte ges några pengar till Hamas, och ingen vet väl riktigt hur man ska finna en lösning för den situationen. Det är förmodligen Hamas som juridisk person som man definierar. Men man kan ju ha många juridiska personer även på det sociala området.

Det är klart att det minskar trycket på regeringen att ge bistånd, oavsett vilka vägar det går. Därför skulle jag vilja säga att det från vårt håll

är oerhört angeläget att tidsgränsen på tre månader, som är någon form av förbehåll, också innebär starka krav på Hamas som regering att bli en part för fortsatta fredsförhandlingar, att ta sitt ansvar och inte bara efter de tre månaderna glida i väg och fylla på med pengar utan att vi ser några framgångar. Det är oerhört viktigt att Hamas tar sitt ansvar och blir en part i förhandlingarna. Det är ju det som är syftet för EU och för kvartetten.

Från vårt håll vill vi se att den svenska regeringen verkligen för en balanserad politik i det här sammanhanget och inte kantrar över som vi har sett hittills.

Anf. 41 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Tidigare under allmänna rådet diskuterade vi ju den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken högst översiktligt och sade bara att Sverige strävar efter en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik inom EU. Det finns i Maastrichtfördraget och i det nya konstitutionella fördraget också. Vi har också gjort analysen att det för Sveriges del spelar väldigt stor roll att vi som ett medelstort land bidrar till den, men också att det ligger i vårt eget intresse att det finns en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som tillvaratar våra gemensamma intressen. Den måste dock vara möjlig att påverka och den måste vara effektiv. För att den ska vara det måste den också vara samlad. Den här utrikespolitiken blir inte starkare än sin svagaste länk.

När man i ett sådant här känsligt läge agerar, som det uppfattas, väldigt unilateralt från Sveriges sida blir det mycket bekymmer, tycker jag. Det gäller hur vi uppfattas, inte minst inom EU, men också att vi nu har ett stort inrikespolitiskt gräl.

Jag tycker att det är oerhört olyckligt att två saker har sammanfallit. Holger Gustafsson tog upp den inställda flygövningen. När vi för ett år sedan kunde träna stridsflygövningar tillsammans med israeler kan vi nu inte vara med och samverka i fredliga och säkra övningar som syftar till att göra räddningsinsatser. Samtidigt bjuds ledande Hamasföreträdare till Sverige, och vi får artiklar som visar: Sverigebesöket seger för Hamas.

Jag ska inte prata så mycket just i sak om vad jag tycker om diplomatin eller biståndet. Men jag vill påminna om att det nu pågår väldigt känsliga förhandlingar med kvartetten. EU är ju en fjärdedel av kvartetten. När Sverige nu väljer att agera på egen hand är det faktiskt också att skjuta något mot kvartettens aktiviteter.

Jag undrar om det finns någon tanke bakom det som har gjorts de senaste dagarna från den svenska regeringens sida. Jag vill fråga om de åtaganden som nu har gjorts underlättar Sveriges roll inom EU i denna mycket angelägna fråga. Vi vet att det palestinska folket är oerhört utsatt, lever i misär och vanmakt. Vi vet också att Sverige är en stor biståndsgivare som vill kunna spela en konstruktiv roll även i den politiska processen.

Jag undrar också om Sveriges agerande har underlättat för EU att kunna agera kraftfullt och samlat såväl mot Israels regering som mot Palestinska myndigheten. Jag säger detta därför att jag tror att det finns ett jättestort engagemang, inte minst runt det här bordet, för det palestinska folket, men också för Israels rätt att leva inom säkra och erkända gränser. Det är självklart att vi måste stå upp mot terror och att vi för att

få fred i Mellanöstern syftar till en tvåstatslösning. Därför är jag väldigt öppen i EU-nämnden och i utrikesutskottet för att diskutera diplomatins vägar, kontaktutbyte, hur vi ska kunna kanalisera bistånd, inte minst det nu akuta humanitära biståndet, för att det inte ska få motsatt effekt. Men då måste ju detta utgå från, som jag ser det, en gemensam EU-linje och att Sverige bidrar till den.

Risken nu, när Sverige har agerat på egen hand, för det är ju så det uppfattas, är ju att vi kanske föregår vissa beslut. Jag vet inte. Men det vi nu har gjort genom att tillåta den här viseringen på ett så klantigt sätt riskerar att få motsatt effekt. För saken är den, precis som kabinetssekreteraren säger, att det inte finns någon gemensam viseringspolitik vad gäller enskilda individer från Hamas.

Men jag undrar hur det kommer sig att vi helt har tappat fingerfärdigheten i detta. Frågan om minister Adwans besök här i Sverige var till och med uppe på utrikesministernivå. Är det då inte konstigt att inte någon ändå funderar över om det här kan få några konsekvenser.

Man har gjort helt enligt regelverket, vad jag förstår. Man har skickat ut det i Schengensystemet, och ingen har reagerat. Men hur kommer det sig att ingen tänkte tanken att ändå försöka skicka en *coureur*? Hur kommer det sig att de samtal som fördes i Jerusalem med konsulerna där skedde så pass sent? Och hur svarar kabinetssekreteraren på de frågor som nu ställs runtom, inte bara i Paris utan också i andra europeiska huvudstäder, om varför Sverige har agerat så som man har gjort när man utfärdat detta visum? Det tycker jag är viktigt att veta för den fortsatta hanteringen, när vi nu ska ha en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik.

Jag undrar också om det i grund och botten fanns ett nationellt intresse kring att bjuda in minister Adwan. Statsminister Göran Persson berättade ju i samband med att gruppledaren i Palestina, mr al-Bardawil, skulle komma hit att det inte fanns något nationellt intresse att bjuda in dem och därmed ytterligare söka en nationell regel för visumhanteringen. Däremot har man medverkat till att minister Adwan har kunnat åka runt på en, som många uppfattar det, PR-turné på Schengenvisum. Jag tycker faktiskt att det är olyckligt i det här mycket känsliga läget, och jag vill veta vad det har fått för konsekvenser för Sveriges förmåga att spela en konstruktiv roll.

Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp):

Vi har varit inne på EU:s gemensamma politik och att Sverige har den grundläggande hållningen att den bör vara mer gemensam. Jag skulle vilja vara mer specifik. I Mellersta Östern har vi år efter år konstaterat att är det någon som kan fixa något i Mellersta Östern så är det USA. Det är det besked som alltid ges. Det är den realpolitiska verkligheten. Européerna har varit splittrade. De har inte lyckats hävda sig, trots att det ligger i vårt närområde och så vidare.

Då spelar det svenska agerandet att på egen hand bevilja den här viseringen – jag återkommer till det – naturligtvis Hamas i händerna. Men det spelar också de nykonservativa krafterna i USA i händerna. Än en gång kan de säga: Titta på de där européerna! De är splittrade och kraftlösa. Det är ingenting att förlita sig på. Det har också den väldigt viktiga aspekten.

Det andra som jag skulle vilja fråga om är just viseringsbeslutet. Kritiken är inte bara att Hamas är en organisation som inte har uppfyllt de tre villkor som kabinetssekreteraren tidigare nämnde. Jag behöver inte upprepa dem. Man frågar sig ju också, det var det Gunilla Carlsson var inne på, varför Sverige beviljade detta visum. Det finns ju ingenting som på förhand säger att den som går till ett svenskt generalkonsulat och begär visering har en oavvislig rätt att få detta visum beviljat. Det är just därför de kommer dit.

Kabinetssekreteraren säger att det är fråga om en individuell visumvärdering och att vi inte lutar oss mot några Schengenregler. Men vad var motiven? Vilka var värderingarna som gjorde att Sverige i detta fall beviljade visumet? Varför var det så viktigt för Sverige att, mot bakgrund av det jag sade om USA och den europeiska splittringen, bryta det försök till en enig front i frågan som har funnits? Jag tycker inte att kabinetssekreteraren ska luta sig mot det formella Schengenviseringssamarbetet. Intrycket som har skapats är att européerna är splittrade igen. Varför ville Sverige bidra till en sådan bild och en sådan verklighet genom att bevilja viseringen? Det måste vara oerhört starka motiv från svensk sida att bevilja viseringen, trots vetskapen om att detta skulle uppfattas på det sätt som jag, Holger Gustafsson och Gunilla Carlsson har beskrivit.

Vilka politiska motiv hade regeringen för att bevilja visum till Hamasministern? Varför sade man ja till hans ansökan?

Anf. 43 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag förstår inte den borgerliga sidans beskrivning. Den svenska regeringen har inte på något sätt brutit mot den linje som man har bestämt i EU. Man har inte bestämt att ingen från Hamas ska få visum till EU. EU:s regeringar har bestämt att man ska bojkotta Hamas, det vill säga regeringarna ska inte träffa Hamas. Vad jag vet har ingen företrädare från regeringen träffat Hamas. Däremot har enskilda politiker och organisationer gjort det, och det är en helt annan sak. Ni klandrar regeringen på ett ologiskt och icke sannfärdigt sätt.

Jag vill först ta upp frågan om bojkott. Jag anser att bojkotten är kontraproduktiv. Jag är förhandlare, och jag vet att varje gång man förhandlar via medierna blir det låsta positioner och prestige. Det brukar lösa sig när man sätter sig i ett rum och diskuterar. Det kan ta lång tid, och det kan vara hårt. Men det som händer när man diskuterar bara via medierna, vilket är det sätt som EU och USA i dag kommunicerar med Hamas, är inte ett bra sätt att försöka få en bra lösning. Tvärtom! Det skapar låsta positioner och prestige som inte kan släppas. Det är olyckligt.

Jag vill vidarebefordra till regeringen att jag hoppas att man kan försöka ändra uppfattning och tro på att en dialog är möjlig. Det finns några positiva tecken. Jag vet inte vilken information ni har fått från generalkonsulatet, men jag hörde på al-Jazira och al-Arabiya i förrgår en talesperson från Hamas, palestinska parlamentet, PLC, som sade följande. Det var stort i arabiska medier, men det har inte funnits med i europeiska eller svenska medier. ”Vi accepterar en oberoende palestinsk stat med 1967 års gränser, och presidenten, Abu Mazen, har mandat att förhandla på denna grund. Denna regering är presidentens regering.”

Det här är ändå en invit. Jag vet att presidenten har försökt. Presidenten är PLO:s företrädare. Hamas anser att det är PLO som ska sluta avtal med Israel. Presidenten har gång på gång försökt att invitera den israeliska sidan utan framgång.

De signaler som finns, i arabiska medier, i samtal jag och andra har haft med den palestinska flyktingministern, visar att det har hänt saker i det palestinska samhället. Det är viktigt att man från EU:s sida åtminstone sätter sig och pratar. Det är viktigt.

Jag har tittat på uttalandet från EU, *draft council conclusions*. Jag måste säga att jag inte förstår de borgerliga partiernas upprördhet. Det här ställer större krav på den palestinska sidan, ett ockuperat folk, än på den israeliska sidan.

Det jag först vill ta upp är frågan om den internationella mekanismen. Där står att man i första hand ska fokusera på *health services*. Jag är lite orolig för det. Jag vet att speciellt i Gaza saknas allt. Det gäller vatten, mat, olja och medicin. Det är verkligen akut. Att säga att man ska fokusera på *health services* är lite svårt.

Sedan var det frågan om de krav som ställs. Jag tycker att det saknas krav på den israeliska sidan. Jag tycker att de krav som ställs på den palestinska sidan är riktiga, förutom en sak, nämligen *acceptance of existing agreements and obligations, including roadmap*. Det är en fråga man kan diskutera.

Men man måste också ställa krav på den israeliska sidan. Det gör man inte i dessa krav. Det gäller att de ska följa folkrätten, inte bygga ut muren utanför 1967 års gräns och inte bygga ut bosättningar. Man ska också kräva icke-våld av den israeliska sidan. Annars blir det inte jämlika villkor på båda sidorna. Det är något jag saknar.

Anf. 44 KENNETH G FORSLUND (s):

Jag vill bemöta det Gunilla Carlsson och Carl B Hamilton säger. PR-turné har nämnts. Det är ändå ett underkännande av svenska mediers oberoende och förmåga att kritiskt granska.

Sedan var det visumfrågan. Carl B Hamilton säger själv att såvitt han kan bedöma och förstå är det här hanterat på ett korrekt sätt, men ändå är hans slutsats att det inte skulle ha blivit något visum. Vad är det som ska gälla? Är det regler eller godtycke som ska gälla? Det blir lite konstigt som Carl B Hamilton resonerar.

Sedan var det mina frågor till kabinetssekreterare Dahlgren. Kvartetten har enats om tre månaders provperiod. Från när ska de tre månaderna räknas? Är det från överenskommelsen den 9 maj eller är det från att den första utbetalningen går ut? Det är en väsentlig skillnad. Jag anar att det kanske inte är helt lätt att formulera mekanismen och få i gång den snabbt. Då finns risken att tiden hinner gå under det att man jobbar fram den.

I förslaget till slutsatser talas om pengar som ska användas för att tillgodose grundläggande behov. Men kabinetssekreteraren nämner även att pengar ska gå till löner som inte har utbetalats på länge. Det är väl i och för sig klokt, men är det möjligt och är det tanken med detta? Jag kan inte riktigt utläsa det ur förslaget till slutsatser.

Anf. 46 Kabinetssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag tar Kenneth G Forslunds frågor först. Vår uppfattning är att även löner till lärare ska ingå i detta. Det är naturligtvis en diskussion som pågår. Diskussionen kommer inte att avslutas förrän på måndagen om hur pass tydlig man ska vara i själva slutsatserna. Det finns en mening där det framgår att som en prioritet ska denna mekanism syfta till att bidra till att möta grundläggande behov inklusive hälsovårdstjänster. Det är inte säkert att den meningen i sin helhet kommer att vara med. Vi får se hur det blir specifikt där.

Sedan var det frågan om tidsramen. Jag vet uppriktigt sagt inte när man börjar mäta tremånadersperioden. Jag vet att ambitionen är att så raskt som möjligt få mekanismen i ordning så att det inte ska bli något långt tidsspänn mellan det att man har fattat ett politiskt beslut och att man börjar använda den i praktiken. Efter de tre månaderna får man se vad som har hänt. Det är också svar på Holger Gustafssons fråga. Allt ska inte automatiskt släppas loss bara för att tre månader är slut. Förhoppningen är att man under tiden också ska åstadkomma så pass mycket rörelse i Hamas ledning så att det så småningom också blir möjligt att få Hamas som en förhandlingspartner, precis som Holger Gustafsson sade. Men det kräver alldeles uppenbart att Hamas ledning också går in på den riktiga linjen när det gäller att ta avstånd från våld som politiskt medel, erkänna Israels existens och godkänna ingångna avtal.

Holger Gustafsson, Gunilla Carlsson och Carl B Hamilton tog också upp viseringsfrågan. Jag vill inte delta i något inrikespolitiskt gräl om detta, men jag vill ändå göra klart några saker. Först och främst har inte den svenska regeringen bjudit in någon Hamasföreträdare till Sverige. Det är inte tal om det. Det är enskilda organisationer som har bjudit in flyktingministern till ett möte i Malmö. Det har inte förekommit några kontakter mellan den svenska regeringen, med det svenska regeringskansliet och besökaren eller hans medarbetare.

Det har inte heller varit tal om det som Carl B Hamilton säger, nämligen att Sverige har brutit den gemensamma fronten. Det har inte funnits någon gemensam front eftersom det inte har funnits någon överenskomst om att vägra Hamasföreträdare visum i Schengensystemet. Däremot finns en diskussion som har börjat nu, som handlar om huruvida man ska få något slags mekanism för bättre information och politiska konsultationer i anslutning till viseringssystemet. Det är möjligt att man ska ha något sådant. Vi har sagt att det är bra om man inom de olika rådsarbetsgrupperna som är berörda, den migrationspolitiska och Mellanösternfrågor, har en utredning kring detta, politiskt, rättsligt och tekniskt. Principen om individuell prövning av viseringar ska bestå.

Jag har inte haft så svårt att svara mina kolleger – det sade jag till Gunilla Carlsson – när de har frågat mig om bakgrunden till det här. Jag har försökt att reda ut vad som har hänt. Vi har fått en viseringsförfrågan från 14 personer. Den har hanterats enligt regelverket så att alla övriga medlemmar i Schengensamarbetet har tillfrågats. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<Det fanns inget liknande argument enligt Schengenregelverket mot flyktingministern. Därför var det givet att när

det inte kom några invändningar från någon annan medlemsstat mot att en visering skulle utfärdas – dock först efter det att de andra generalkonsulerna i Jerusalem blev informerade av vår generalkonsul. Jag har inte svårt att förklara det.

Jag vill bestämt säga att det har varit mycket kontakter med andra länder. Jan Eliasson har talat med den franska utrikesministern, och vi har haft andra kontakter med både fransmän och andra. Ingen av dessa har förebrått oss för att vi inte ska ha följt regelverket eller för att vi skulle ha gått bakom ryggen på dem. Det har inte förekommit den typen av kritik direkt mot oss. Det vill jag understryka.

Anf. 47 CARL B HAMILTON (fp):

Om man lämnar in en ansökan om visum har man ingen oavvislig rätt att få detta visum. Där är vi överens. Min grundläggande kritik är inte att regeringen inte har följt regelverket utan det är två saker. Det är en politisk bedömning. Om Sverige ger visum i det här fallet kommer det att uppfattas som att Europa nu är splittrat. Européerna är splittrade. Det gynnar Hamas och de neokonservativa – slarvigt uttryckt – i Förenta staterna. Européerna har än en gång visat att de är impotenta att hantera Mellanösternkrisen.

Jag menar att regeringen har gjort en felaktig politisk bedömning när man har beviljat detta visum. Regeringen tycker annorlunda, att det var okej. Jag tycker att det är fel. Det har gjorts fel från svensk sida.

Anf. 48 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Min poäng var inte att jag ville kritisera huruvida man har följt regelverket eller inte. Jag ville diskutera vad det har fått för konsekvenser att det ändå har förts ett antal diskussioner.

Kabinettssekreteraren berättade ju här att det har varit väldigt mycket kontakter i den här frågan. Det är ju faktiskt inte så vanligt ändå att vi till exempel i Berlin blir uppkallade till utrikesministeriet för att diskutera den här frågan.

Det är därför jag tycker att det är angeläget att här i EU-nämnden igen fråga hur det kommer sig att vi inte valde att flagga upp i Schengensystemet att det här möjligtvis kunde vara problematiskt. Det var ju ändå en minister som skulle komma till Sverige.

Jan Eliasson nämndes ju här. Jag undrar om utrikesministern har förberett sig på om det blir någon diskussion om detta agerande i samband med lunchdiskussionen. Han har ju utmärkta kontakter med amerikanarna. Hur har de reagerat på detta?

Det ligger mycket i det Carl B Hamilton säger. Det som är min besvikelse i hela hanteringen är att vi riskerar att försvaga EU:s linje om vi föregår det hela eller agerar på egen hand, och vi riskerar också att se att EU inte har den kapacitet som krävs för att i ett mycket känsligt läge agera samfällt för att kunna vara en bra partner, inte minst inom kvartetten.

Jag vill upprepa min fråga: Har den här viseringsaffären underlättat för Sverige att inom EU agera konstruktivt i den här frågan, och har Sveriges agerande underlättat för EU att kunna agera fullt ut, kraftfullt och samlat, gentemot både den israeliska och den palestinska sidan?

Jag måste säga att konsekvensen av det borgarna säger egentligen blir diktatur. Alla har klargjort att regeringen inte har bjudit in. Regeringen har följt Schengenreglerna. Det som har hänt är att en organisation i Malmö har bjudit in en person från den palestinska regeringen, och det finns andra organisationer och andra personer, bland annat riksdagsledamöter och kommunala politiker, som har velat träffa den här personen.

Det är folkrörelse. Är det så att det som regeringen gör upp om med andra länder, det ska varenda person och organisation i Sverige ha som sin politik, annars sviker Sverige? Jag tycker att det påminner om diktatur. Har regeringen gjort en uppgörelse med andra EU-länder i en fråga, ja, då får ingen i det svenska folket agera på ett annat sätt. Jag tycker det verkar väldigt konstigt.

Jag tog upp en del frågor. Jag vill bara betona dem igen. Jag fick inget svar på dem.

Den ena frågan gäller själva principen om bojkott. Min erfarenhet av alla förhandlingar jag har gjort någonsin är att när man uttalar sig och försöker förhandla via medier så blir det väldigt mycket låsta positioner, och det blir missförstånd också. Man kanske inte förstår bakgrunden.

Det jag har lärt mig under den här veckan är att det finns de i Hamas som inte har kunskap om det svenska samhället, den svenska debatten, våra värderingar, därför att de lever ganska isolerade i Gaza och på Västbanken. Men människor kan man diskutera med. Man kan berätta: Så här ser vi på saker och ting. Och det kanske kan påverka. När dagen är slut tycker jag att det är bättre att ha försökt påverka än att inte ha försökt. Jag tror att det alltid är bäst att sätta sig vid ett bord. Det behöver inte vara på ministernivå. För att visa och markera att man inte är nöjd med politiken behöver man inte ha kontakten på högsta nivå från EU:s sida. Men försök sätta er ned och prata! Jag tror att det är mycket mer framgångsrikt.

När det gäller resolutionen hoppas jag att man ställer krav på att Israel ska följa folkrätten, inte bygga ut muren utanför 1967 års gränser och inte bygga ut bosättningarna. Också på Israel ska det ställas krav på att de inte ska använda våld, precis som det legitima krav man ställer på den palestinska sidan.

Tack så mycket för att jag får ordet igen, herr ordförande! För ordningens skull noterar jag att en representant för ett av regeringens samarbetspartier, tillika en viktig chefsförhandlare i Miljöpartiet, påstår att det här skulle vara tecken på diktatur. Jag vill verkligen invända mot den beskrivningen. Jag tycker att det är en oförsämndhet. Antingen beror det på att man inte har lyssnat på vad jag säger eller så är det för att man vill söka ett större gräl om detta, och då tror jag snarare att det är regeringen som har bekymmer med regeringsunderlaget än jag med mina politiska motståndare.

Jag har inte sagt att jag har någonting emot att man har kontakter och att det finns diplomati som nu försöker lösa en synnerligen känslig och oerhört svår position. I mitt parti finns det väldigt många som är djupt engagerade, som har mycket kontakt med palestinier, som reser där nere och som är förtvivlade över situationen. Det här är inget som något en-

skilt parti har monopol på. Visst förekommer kontakter! Det har jag inte haft någonting emot.

Jag har inte sagt att alla svenskar ska tycka likadant som Göran Persson, Gunilla Carlsson eller Yvonne Ruwaida. Det är därför jag är med i ett frihetligt parti. Jag har däremot sagt att vi är väldigt öppna för att EU nu hittar en gemensam lösning för hur man ska kunna kanalisera bistånd för att kunna hjälpas åt. Men det jag är orolig för är att det som har skett i Sverige har motverkat de syften som jag tror att de flesta runt det här bordet har, nämligen att se till att bistå det palestinska folket genom att EU ska ha en samlad linje så att kvartetten ska bli handlingskraftig och kunna agera.

Ursäkta mig – det är inte ofta jag är upprörd här, men jag är faktiskt upprörd över det ordval som förekommer. Som sagt var: Jag har aldrig haft någonting emot politiska kontakter och diplomati. Det är därför jag också sitter i utrikesutskottet. Jag tycker att sådant är synnerligen viktigt. Men det måste också skötas på det rätta sättet, och det tycker jag att man faktiskt kan begära även av ledamöter i EU-nämnden.

Anf. 51 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag vänder mig först till Yvonne Ruwaida angående krav på Israel. Det finns krav på Israel också i den här slutsatstexten, och det har funnits tydligt också när det gäller det som sades den 10 april från utrikesministrarna.

Det är klart att man kan argumentera för politisk dialog med alla möjliga organisationer och personer som ett sätt att försöka uppnå politiska mål. Det brukar vi göra. Det är vår grundlinje. Men i det här fallet har 25 länder tagit ett gemensamt beslut att vi inte ska ha politikerkontakter med en rörelse som inte ens kan ta avstånd från den typ av självmordsattacker som ägde rum i Tel Aviv för några veckor sedan. Det har varit ett gemensamt åtagande att vi skulle använda den metoden för att visa att det måste till en ändring i Hamas syn på erkännande av Israel, användande av våld och frågan om ingångna avtals upprätthållande. Till dess kan vi inte ändra på detta. Det ska vi inte göra heller, för vi ska hålla ihop.

Det ökar också vår tyngd. Det är ett svar till Gunilla Carlsson. Jag uppfattar det inte som att Sveriges möjligheter att bidra till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken på det här området har minskat till följd av den här diskussionen. Vi har lyckats förklara – jag tror att det är någon som har frågat – vad bakgrunden har varit i det här viseringsbeslutet. Vi har en mycket omfattande del i det bistånd som går till de palestinska människor som nu hotas av en humanitär katastrof. Vi spelar en viktig roll både politiskt och humanitärt på det här området. Jag tror att vi kan göra det fortsättningsvis också.

Det är riktigt som Gunilla Carlsson säger: Det var ju ändå en minister som skulle komma hit. Men det är inte så att han skulle komma hit för att träffa den svenska regeringen eller några företrädare för det svenska regeringskansliet. Det här var en konferens ordnad av enskilda organisationer, och det finns inget förbud i de riktlinjer som vi kommit överens om när det gäller täta politiska kontakter mot att utfärda viseringar till ministrar. Det finns det faktiskt inte. Det var detta vi gick på.

Anf. 52 CARL B HAMILTON (fp):

Nej, det finns inget förbud. Man får använda sitt omdöme. Och jag menar att den svenska regeringen har hamnat snett. Då säger kabinettssekreteraren i en replik till Yvonne Ruwaida att *vi* inom EU inte ska ha politiska kontakter. Då är frågan: Vilka är vi? Ja, regeringens tolkning är att den svenska regeringen inte ska träffa de här personerna om de kommer till Sverige, men som jag ser det har regeringen haft ett beslut i sin hand att säga ja eller nej till den här viseringen. Beslutet att säga ja innebär att regeringen bejakar att Sverige som nation har politiska kontakter med Hamas i strid med den hållning som kabinettssekreteraren själv refererar att Sverige har.

Det finns ju många exempel på att utrikespolitiken ställs på sin spets i sådana här viseringsstrider. Det är ju inte första gången. Det har varit Taiwans president, demokratiskt vald i Taiwan, som Folkpartiet ville bjuda in till sitt 100-årsjubileum för några år sedan. Det ville inte Anna Lindh och regeringen bejaka. Det har också varit en strid om Robert Mugabe, som naturligtvis hamnar i andra hörnan.

Jag tycker, kabinettssekreteraren, att det hade varit mera sjyst att ta ansvar för det här beslutet i stället för att krypa bakom diskussionen om frågan: Har vi följt eller inte följt regelverket? Regeringen gör en annan politisk bedömning. Regeringen tycker att det är mera önskvärt att ha personer som tillhör Hamasregeringen i Sverige än vad den borgerliga oppositionen gör.

Då återkommer jag till själva grundfrågan: Vad var motivet för att Sverige bejakade den här viseringsansökan? Varför var det så viktigt att den här personen kom?

Anf. 53 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag kanske ska förtydliga. När jag säger att vi inte ska ha politiska kontakter med Hamas – att regeringen inte ska ha det med företrädare för Hamas – så åsyftar jag inte hela det svenska folket eller hela det svenska samhället. Jag talar för det som är innebörden av EU-beslutet, nämligen att regeringsföreträdare eller regeringskanslimedarbetare inte ska ha kontakt med Hamasföreträdare. Att det skulle finnas någon överenskommelse om att inte någon enda EU-medborgare eller organisation får träffa Hamasföreträdare förnekar jag.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nu gäller det Afrika.

Anf. 55 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Där är det en diskussion som kommer att utmynna i slutsatser om Sudan, som jag vill säga ett par ord om. Det finns ju ett alldeles nyingånget fredsavtal mellan Sudans regering och delar av rebellrörelsen i Darfur, och det får nog betecknas som ett viktigt genombrott i ansträngningarna att få en fredlig lösning på den här konflikten. Sverige har bidragit på sitt sätt genom en erfaren diplomat som sedan förhandlingarna började har varit med och varit en del av det internationella tryck som jag hoppas och tror har bidragit till det här fredsavtalet.

Samtidigt finns det betydande risker för bakslag i den här fredsprocessen, och det är därför viktigt att öka ansträngningarna: först att se till att de andra rebellgrupperna också ansluter sig till fredsavtalet men också att det nu blir möjligt för Förenta nationerna att i samarbete med AU, Afrikanska unionen, intensifiera planeringen för att överta ansvaret för en mera så att säga robust internationell närvaro i Darfur. Vi bör under tiden öka unionens stöd till Afrikanska unionens mission, AMIS. Sverige ökar också sitt eget stöd genom en sjukvårdsinsats av Räddningsverket och finansiellt stöd till AMIS och unionen med 10 miljoner kronor, bland annat för MR-insatser och för att stärka kvinnors deltagande och säkerhet i Darfur.

Anf. 56 JOE FRANS (s):

Tack, kabinetssekreteraren, för informationen! Jag tycker att det är bra att Sverige ökar sina insatser. Det finns två saker som jag gärna vill fråga om. Den första gäller när i tiden som FN faktiskt kommer att ta ansvaret för fredsstyrkan i Darfur. Det är oerhört viktigt att man får en kraftfull styrka på plats i tid och att det finns en kontinuitet och en konsekvens i det man gör.

Den andra frågan handlar om den andra delen i slutsatserna, som handlar om EU- och AU-regeringsmötena. Det var ju sex år sedan det första ägde rum i Egypten år 2000. Sedan dess har det inte ägt rum något. Det är viktigt av flera skäl att man har dessa möten, bland annat för att kunna diskutera den humanitära situationen i Afrikas horn, situationen i Somalia inte minst, Etiopien–Eritrea-konflikten, Elfenbenskusten, Kongo... Det finns mycket man kan diskutera. Det gäller också utvecklingsfrågor. Om vi ska lyckas uppnå *Millennium Development Goals* handlar det om att man har kontakter på de absolut högsta nivåerna. Nu har man inte haft möten på sex år, och skälet har då varit Zimbabwe, har jag förstått.

Min fråga är: Finns det några andra ansträngningar att försöka hitta en lösning, eller är det på något sätt så att så länge Mugabe lever så kommer den typen av möten aldrig att ske? Det är en mycket angelägen fråga, och jag tror att det krävs tänkande för att hitta ett sätt att ändå ha det mötet.

Anf. 57 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Man skulle nästan kunna säga "äntligen" om dessa rådsslutsatser som finns bifogade och som jag förstod skulle tas rentav som A-punkter, dels att det finns ett fredsavtal, dels att EU nu kan uttrycka sig så här, eftersom det också övergår till ett FN-ansvar. Man skulle bara ha önskat att de här slutsatserna hade kommit tidigare, för då kanske problemen med Tchad och annat inte hade behövt tas upp, att det har fått spridningseffekter, men att det också hade varit något färre dödade, skändade och lem-lästade och inte en så långtgående konflikt. Nu står vi dock där vi står.

Jag skulle vilja fråga, när FN nu tar över ansvaret och, precis som Joe Frans sade, det kommer att behövas en kraftfull styrka: Finns det någon beredskap från svensk sida att bidra med internationell förmåga på det här området?

Anf. 58 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

På Joe Frans fråga om när FN skulle kunna ta över: Jag har förstått att AU-mandatet löper fram till den 30 september. Om det innebär att FN kan ta över redan direkt den 1 oktober är svårt att säga, men jag vet att ambitionen är att det bör vara före årets slut.

Jag delar Joe Frans bedömning av nödvändigheten av att återuppta EU–AU-dialogen på högsta nivå. Det är Zimbabwefrågan som hindrar detta. Men det pågår en diskussion inom EU, och den drivs inte minst av portugiserna, som ju skulle ha varit värdar för det här mötet för flera år sedan. Men det är också viktigt att vi i ansträngningen att få till stånd ett sådant här möte inte backar när det gäller vår principiella hållning till regimen Mugabe i Zimbabwe.

Jag delar Gunilla Carlssons värdering att det hade varit mycket bättre om det här hade kommit mycket tidigare. Jag delar Gunilla Carlssons engagemang för att omvärlden nu också kraftfullt måste stödja den fredliga utvecklingen. Det är föremål för beredning i Regeringskansliet hur Sverige ska kunna bidra över hela den afrikanska kontinenten till en ytterligare FN-insats i Afrika. Där finns det olika alternativ i anslutning till att vi lämnar Liberiamissionen i slutet på november. Jag ber att få återkomma kanske till de samlade utrikes- och försvarsutskotten i den frågan när det är färdigberett i Regeringskansliet.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Finns punkten Nepal kvar på dagordningen?

Anf. 60 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Ja, den finns kvar. Det är inga slutsatser, utan det är en diskussionspunkt, där jag utgår från att man kommer att notera den något positivare utveckling som har ägt rum i Nepal, att parlamentet åter sammanträder, men att vi också från EU:s sida kommer att uttrycka förhoppningen att maoistgerillan avslutar sin väpnade kamp och ansluter sig till det demokratiska systemet. Men det är alltså inget beslut.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen.

Nästa punkt, WTO, ska föredras senare. I och för sig kan jag berätta att den är struken.

Då är det utrikes- och försvarsministrarnas gemensamma möte. Det kanske också kommer att föredras av försvarsministern.

Anf. 62 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Ja, inte den första punkten i alla fall, som handlar om EU:s krishantering och krisberedskap. Det är inget beslut, så jag vill bara översiktligt säga att vi välkomnar förstås att EU igen har en diskussion om hur vi kan säkra förmågan inom unionen till krishantering och krisberedskap. Den rapport som Lars Danielsson nämnde här i förmiddags från Michel Barnier är ett viktigt inlägg i den debatten. Vi vill gärna studera vidare de förslag som finns i den rapporten. Men det är också fler av de förslagen som är lite väl långtgående för vår del, åtminstone just nu. De förutsätter

skapandet av nya EU-strukturer och nya verktyg som vi inte är beredda att acceptera rakt av, utan vi tror att det här är framför allt ett område för mellanstatligt samarbete. Vi tror också att det är väldigt angeläget att Förenta nationernas överordnade roll för katastrofhantering värnas. Vi vill gärna vara med och föra en diskussion inom EU om hur vi bäst arbetar tillsammans med FN, men sedan måste det vara varje medlemsstats rätt att själv få fritt välja under vilka former det här samarbetet ska äga rum.

Anf. 63 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Det gällde inte det, utan det gällde Kongo. Eftersom det har cirkulerat tidningsuppgifter om att man eventuellt inte är välkommen till Kongo vet inte jag om det är någonting kabinetssekreteraren ... – det är mer en politisk, diplomatisk fråga än kanske just bara kapaciteten för EU:s krishanteringsinsats. Därför undrar jag om det inte är bättre att kabinetssekreteraren svarar på den frågan, som jag har i den delen, om det är okej.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Ja, om den kommer upp så.

Anf. 65 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Ja, det kommer ju upp på försvarsministermötet när man ska ha en informationspunkt om operationen i Kongo. Men jag har också sett tidningsartiklar som tyder på att man nu inte är välkommen till Kongo. Vi får nästa vecka, vad jag har förstått, eventuellt nu börja hantera Sveriges bidrag till denna styrka. Jag tror att det vore väldigt angeläget att få en uppdatering av hur man politiskt ser på möjligheterna att fullfölja de planer man har att vara med och understödja med en krishanteringsinsats.

Anf. 66 Kabinetssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag är i den lyckliga positionen att jag kan ge svar på den frågan, nämligen till följd av att biträdande utrikesminister Carin Jämtin har varit i Kongo förra veckan och tagit upp just den här frågan. Jag hörde också den radorapportering som Gunilla Carlsson refererar till – eller kanske andra medieuppgifter – om att det skulle finnas en ovilja från den kongolesiska regeringen att acceptera att EU går in och stöder FN under den här valperioden.

Carin Jämtin kunde i alla fall på plats i Kinshasa konstatera att där, högst upp hos president Kabila, fanns det en önskan att EU skulle göra denna insats. Det tror jag är ett trovärdigt och auktoritativt besked. Jag hoppas att vi kan ge mera detaljer kring detta i samband med föredragningarna för utrikes- och försvarsutskotten när propositionen hamnar där.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner den informationen.

Finns det något att säga om övriga frågor och A-punkter?

Anf. 68 Kabinetssekreterare HANS DAHLGREN:

Inte för min del, om det inte finns några frågor.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

2005/06:36

12 maj

Anf. 70 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag vill anmäla att det är två övriga frågor som kan komma upp.

Den första handlar om Zimbabwe, där Malta på ett sent stadium aviserat att man vill ta upp situationen under punkten Övriga frågor. Vi kommer naturligtvis att i ett eventuellt inlägg på den punkten fortsätta att uttrycka vår oro över situationen där och den negativa utvecklingen.

Den andra övriga frågan är att enligt försljudanden från Javier Solanas kontor ska han i samband med lunchen ta upp frågan om de så kallade CIA-flygen. Vi känner inte närmare till omständigheterna eller exakt vad han vill förmedla. Det torde röra sig om en informationspunkt. Det är i alla fall inget beslut föreslaget. Vi får återkomma till EU-nämnden i den här frågan. Som nämndens ledamöter vet anser den svenska regeringen att utomrättsliga överföranden av personer till länder där de riskerar tortyr eller annan omänsklig behandling är fullständigt oacceptabelt och i strid mot internationell rätt.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner även den informationen.

Då tackar vi kabinettssekreteraren och medarbetare.

2 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (försvar)
Försvarsminister Leni Björklund
Återrapport från ministerrådsmöte den 21 november 2005
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 15 och 16 maj 2006

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar försvarsministern och medarbetare välkomna.

Vi börjar som vanligt med en återrapport, om det finns något att säga – det finns ju skriftligt också.

Anf. 73 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Herr ordförande! Jag vill bara hänvisa till att vi har översänt den rapporten och att jag kan svara på frågor om det finns några.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner återrapporten.

Vi går in på kommande ministerrådsmöte, och det är först Försvarsministrarnas session.

Anf. 75 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Agendan omfattar tre dagordningspunkter. Den första rör den europeiska försvarsbyrån, den andra förmåge- och kapacitetsutveckling och den tredje EU:s förestående krishanteringsinsats i Demokratiska republiken Kongo. Nu redovisar jag punkterna var för sig, och på slutet vill jag informera om aktiviteter som äger rum i anslutning till rådmötet men utanför den formella agendan.

Jag börjar med punkten Europeiska försvarsbyrån. Javier Solana kommer att presentera en rapport om EDA. Rådet förväntas notera rapporten från chefen för byrån, och rådet kommer också att välkomna resultaten från arbetet med att följa upp Hampton Court vad gäller en agenda för forskning och teknikutveckling, arbetet med en europeisk strategi för forskning och teknikutveckling och förslaget till en ny mekanism för fonder och gemensam investering i forskning och teknikutveckling. Framgångarna inom kapacitetsområdet förväntar man noteras av rådet. Då är det särskilt ledningsfrågor. Sedan kommer vi att uppmana byrån att fortsätta arbetet med lufttankning och strategisk transport. Vi kommer att notera med tillfredsställelse att arbetet med att implementera en uppförandekod går bra. Sedan är det framsteg i att utveckla en sådan här långsiktig vision som kommer att överlämnas till medlemsstaterna för övervägande efter sommaren. Det kommer vi också att välkomna.

När vi tittar framåt kommer vi att understryka att det vi behöver är ett bra fungerande finansiellt ramverk för 2007–2009. Regeringen kan ställa sig bakom den här rapporten.

Det är vad som kommer att hända på den här dagordningspunkten. Detta är regeringens inställning.

Anf. 76 ULF HOLM (mp):

Jag hängde inte med: Är vi på punkten a eller b, eller var det gemensamt? Det står att det ska fattas ett beslut, och det var ingen rapport.

Försvarsministern hänvisade hela tiden till en rapport. I själva beslutet gör jag processen väldigt kort och säger att vi från Miljöpartiets sida är helt emot det här beslutet.

2005/06:36
12 maj

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är Resurser.

Anf. 78 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

När det gäller förmåge- och kapacitetsutvecklingen förväntas rådet notera *single progress report*, som vi kallar framstegsrapport på svenska. Den kommer att innehålla ett tillägg för *capability improvement chart*, och det har vi ännu inte hittat någon bra svensk beteckning på. Framstegsrapporten är utarbetad av EU:s militärkommitté och har en beskrivning av den militära förmågeutvecklingen under de gångna sex månaderna.

Regeringen ställer sig bakom förslaget till rapport inklusive *capability improvement chart*.

Vad är det som har hänt under den här perioden? När det gäller framstegskatalogen kommer den när den är klar – våren 2007 – att beskriva EU:s militära förmåga till krishantering, vilka brister som finns och de åtgärder som nu krävs för att klara av bristerna.

Medlemsstaterna har lämnat styrkeerbjudande till unionen som utgår från den behovskatalog, *requirements catalogue*, som man kom överens om i november förra året. Det svenska styrkeerbjudandet beslutades av regeringen den 27 mars. Det är en viss utökning jämfört med tidigare, och totalt omfattar den 3 100 man. Bland det som har tillkommit ytterligare är mekaniserade förband och specialförband.

Sedan har en metod för att kunna kvalitativt och kvantitativt värdera medlemsstaternas styrkeerbjudande, det som på engelska kallas *scrutiny*, utarbetats. De värderade bidragen kommer att komma med i nästa styrkekatalog. Den förväntas bli färdigställd och överenskommen av rådet under andra halvåret i år. De kvalitativa och de kvantitativa värderingar som ska ske kommer medlemsstaterna själva att göra baserat på överenskomna kriterier.

Ett arbete har också pågått och kommer att fortsätta med att utarbeta ett informationsinhämtningssystem och operationsanalysverktyg som är anpassade till EU:s behov. De system och verktyg som finns i dag, nationellt eller inom ramen för Nato och PFP, är utarbetade i huvudsak för andra ändamål och behöver justeras.

I framstegsrapporten konstaterar vi att EU:s övergripande förmåga att genomföra militära krishanteringssuppgifter är oförändrad – den har inte förändrats sedan 2003. Men de framsteg som kan noteras sedan föregående framstegsrapport, som jag tog upp i november för EU-nämnden, omfattar bristområdet strategisk flygtransport, genom att man har tagit in en överenskommelse i medlemsstaternas *strategic airlift interim solution*, eller det vi kallar Salis, till vilket Sverige är anslutet.

Jag har nu översiktligt redovisat resultatet av de sex månadernas arbete. I övrigt kommer vi att ge den europeiska försvarsbyrån i uppdrag att leda inventeringen av medlemsstaternas flygtransportbehov och koordinera det följande bristtäckningsarbetet mellan intresserade medlemssta-

ter. Detta initiativ är regeringen mycket positiv till och vi ställer oss bakom det uppdraget. Vi har under arbetets gång fått gehör för att även det civila behovet av militära resurser ska tas med som en del i beräkningsunderlaget.

Under punkten som rör förmåga och kapacitetsutveckling har regeringen möjlighet att informera övriga länder om en aktivitet som är kopplad till den nordiska snabbinsatsstyrkan. Då kommer jag att informera rådet om att jag har bjudit hit mina kolleger från länderna i den nordiska snabbinsatsstyrkan till en workshop den 30 maj. Syftet med den är att diskutera de beslutprocesser, konsultationer och samarbetsformer som kommer att aktiveras för att vi ska kunna svara upp mot ett snabbt agerande.

Jag har nu gått igenom vad som kommer att avhandlas under den dagordningspunkt som gäller förmåga och kapacitetsutveckling och vad regeringen har för inställning.

Anf. 79 CARL B HAMILTON (fp):

Tack för redovisningen. Jag skulle vilja fråga om de strategiska flygtransporterna. Det har varit en diskussion om att Sverige skulle skaffa sig två stora amerikanska flygplan, men tills vidare verkar det inte som att vi kommer att göra det. Hur ser beslutsläget ut? Vad kommer försvarsministern att ställa upp för perspektiv bortom de första tre åren för Sveriges del?

Anf. 80 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Jag kommer inte att säga någonting om det på mötet. Sverige gör, som alla länder, en prövning. Det här är en europeisk gemensamt identifierad brist. Vi prövar olika alternativ. Men jag kommer inte att särskilt nämna det, utan jag kommer att välkomna att EDA får gå i clinch med de olika medlemsstaterna, så att vi verkligen ser hur behovet ser ut och vad det är som ska täckas.

Anf. 81 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Min fråga är likartad men lite mer generell. Man förstår ju att det som efterfrågas från EU är personella men också materiella resurser. Utbildning är aktuellt för personer. Men min fråga gäller de materiella tillskotten. Efterfrågar EU endast materiell utrustning som vi har i Sverige, eller påverkar det vårt behov av att investera i ny teknologi för att uppfylla EU:s förväntningar? Är det i så fall fråga om kortsiktiga investeringar eller är det på lång sikt som vi kan anpassa oss till det?

Anf. 82 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Tack för informationen. Nu går det ju fort framåt, och då är det viktigt att kapacitetsbristerna kan täckas. Den information vi får är väldigt bra. Samtidigt är den oerhört svårgenomtränglig för oss som inte är experter inom försvarsområdet, så jag hoppas att försvarsutskottet har både materialen och förkortningarna på plats så att man känner att man är delaktig i den kapacitetsuppbyggnad som nu sker men också vet vilka luckor som finns. Det är ju väldigt viktigt att det här kommer att fungera och inte bara blir en pappersprodukt.

Min konkreta fråga gäller också strategiska flygtransporter. Jag undrar vilka ingångsvärden man ger från svensk sida, hur man ser på kapaciteten. Vad jag har förstått har Sverige inledningsvis stått utanför det europeiska konkreta projektet att ta fram ett flygande plan. Jag undrar lite grann varför vi en gång valde att inte vara med. Hur ser man på det framåt till 2007/2008, då vi själva ska ha förmåga att lyfta ut vältränade soldater. Ska varje enskilt land nu skapa den här kapaciteten för sig eller går man, förutom i Salis, in i gemensamma projekt? Har vi några inspel i detta, några tankar, några idéer? Jag tycker för min del att det inte verkar så, för här ska vi nu tydligen på egen hand införskaffa två plan. Det var delvis bestämt, men det verkar ha lagts på is.

Anf. 83 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Det händer ju väldigt mycket inom det här området. En del av det är vi i Vänsterpartiet kritiska till, men jag går inte närmare in på det för det har vår ledamot Berit Jóhannesson gjort i försvarsutskottet och i andra sammanhang. Hon är den verkliga experten i vårt parti.

Jag har ändå en del frågor, för jag anser att det är viktigt att man kan förebygga konflikter också med civila medel och hoppas att ni i samband med mötet diskuterar utvecklingen av den civila snabbinsatsstyrkan. Jag undrar om försvarsministern kan nämna något om hur det går att utveckla den och om vilka problem som man behöver lösa. Dessutom vill jag höra hur ni arbetar för att implementera FN-resolutionen 1325 om kvinnor i den militära och civila krishanteringen. Jag tror att det är viktigt att arbeta för det.

Anf. 84 ULF HOLM (mp):

Tack för den utförliga rapporten. Jag delar Gunilla Carlssons uppfattning att det kan vara lite svårt att tränga igenom materialet när man inte dagligdags sysslar med frågorna. Men vi får väl kanske papperen på svenska sedan. Det var ju inte det lättaste engelska språket heller för den delen.

Jag och Miljöpartiet ser framstegen som försvarsministern nämnde fyra eller fem gånger som ett steg tillbaka snarare än att de skulle vara framsteg, därför att betoningen på den militära krishanteringsförmågan är för stark. Det är fortfarande ingen bra balans mellan den militära och den civila. Det har fokuserats alldeles för mycket på den militära krishanteringsförmågan, medan jag och Miljöpartiet vill se en mycket större fokusering på det civila arbetet. Det är fortfarande ett stort problem som jag tycker att Sverige ska lyfta upp tydligare. Vi har haft den debatten tidigare. Men jag tycker nog att det bör lyftas upp allt tydligare.

Anf. 85 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Till Holger Gustafsson vill jag säga att arbetet med att bedöma vad vi från europeisk sida behöver för utbildad personal och vilka material vi behöver för att kunna vara framgångsrika i krishantering är naturligtvis ett viktigt underlag för vår egen försvarsplanering, om vi vill delta i internationell krishantering med militära resurser. Att vi går in i arbetet i Salis är just ett exempel på att vi har identifierat en brist som vi tidigare bedömde att vi inte hade. Genom detta gemensamma arbete går vi in för att få en lösning. Jag gör bedömningen att de gemensamma diskussioner-

na kommer att påverka vårt material på både kort och lång sikt. Det blir en variabel som kommer att finnas med. Men vi ju ska veta att vi själva har bestämt att vi ska ha en omställning av vårt svenska försvar till ett modernt insatsförsvar, vilket i sig ligger helt i linje med vad vi sedan kan sända ut. Sedan är det vissa specialarrangemang som krävs.

Till Gunilla Carlsson ska jag allra först säga, och det gäller ett par till, att departementet har haft en genomgång av agendan i försvarsutskottet, så vi ser till att också de synpunkterna kommer med hela tiden.

För att vi ska vara säkra på att det fungerar vill jag peka på *scrutiny*, ett instrument vi nu ska få för att kunna värdera kvalitet och kvantitet i de europeiska styrkorna. Det betyder att vi kan se om det är pappersprodukter eller om det är något som vi kan använda oss av när det finns behov av det. Det är inget som står i motsättning till någon typ av alliansfrihet, eftersom det är ett instrument för att värdera och varje land självt gör värderingen.

Civilmilitär samverkan är en betydelsefull fråga som Sverige driver i alla sammanhang. Det är vår agendapunkt som har kommit upp. Till Gunilla Carlsson ska jag säga att när det gäller flygtransporten är det korrekt att Sverige inte tyckte att vi skulle gå in i projektet A 400 M. Vi bedömde då att det inte var ett behov som vi behövde täcka. Men i och med att man senare tog beslutet om Nordic Battle Group, som på så kort tid skulle finnas på ett långt avstånd från Europa, ställs andra krav på oss. Därmed är vi intresserade av den strategiska lufttransporten. Vi har därför medverkat till att EDA och Europa ska arbeta med de här frågorna, och det gör inte bara Sverige utan allihop, möjligtvis med undantag av Storbritannien, som har svårigheter. Det är då intressant att se om man kan hitta ett sätt att gemensamt täcka bristerna eller om och i så fall på vilket sätt varje land ska vara tvunget att göra det på egen hand. Det är det arbetet som vi har drivit på. Det hänger naturligtvis samman med att vi är ett litet land och att det är mycket dyrbara resurser det handlar om.

När det gäller det civilmilitära har vi önskat att man, när man tittar på strategisk lufttransport, även har med de civila behoven, så att länderna inte bara tittar på sitt militära behov utan också på behovet av civila, humanitära resursinsatser och vad man då behöver för snabbinsatsförmåga där man kan få *dual use* av resurserna.

I samband med mötet kommer vi att ha ett gemensamt möte mellan utrikes- och försvarsministrarna, där just de civilmilitära frågorna står som tunga punkter på agendan. Vid det mötet är det utrikesministern som för Sveriges talan. Ni har ju haft möjlighet att ställa frågor om den civilmilitära samverkan lite tidigare, så jag lämnar den.

Resolution 1325 förs fram i olika sammanhang. Jag har för avsikt att ta upp frågan i anslutning till rapporten om insatserna i Kongo, där det är helt självklart att den understryks och pekas på.

Jag tror att jag även har svarat på Ulf Holms fråga.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är Operation Eufor – Demokratiska republiken Kongo. Det har vi fått information om tidigare. Finns det något att tillägga, utöver det skriftliga?

Anf. 87 Förvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Låt mig bara säga att Sverige planerar att, under förutsättning att riksdagen godkänner det, bidra med specialförband och transportflyg. Det är ett viktigt bidrag, och det är också efterfrågat. Jag kommer att ta upp frågan om vikten av att resolution 1325 finns med i planeringen av denna insats samt att bristen på sjukvårdsresurser, som är identifierad, blir löst.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi den informationen.

Om det inte finns några fler frågor går vi över på utrikes- och försvarsministrarnas gemensamma möte.

Anf. 89 Förvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Jag har en övrig fråga. Under den punkten kommer regeringen att ta upp frågan om miljö- och hälsoskydd i den europeiska krishanteringen. Det är ett initiativ från Sverige, och det har hög prioritet. Det handlar om att EU i likhet med FN och Nato ska ha ett regelverk för dessa frågor, och jag hoppas att rådet kommer att uppdra till rådssekretariatet att ta fram ett koncept för hur miljö- och hälsoskyddsaspekten ska beaktas i EU-ledda militära operationer. På sikt gäller det för hela verksamheten.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner även den informationen.

När det gäller utrikes- och försvarsministrarnas gemensamma möte har vi fått information om beredskap och krishantering. Däremot finns det kanske något att säga om civil- och militär samordning.

Anf. 91 Förvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Det är utrikesministern som för Sveriges talan. Jag lämnar därför de frågorna till UD.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Reformeringen av säkerhetssektorn på västra Balkan – finns det något att säga om den punkten?

Anf. 93 Förvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Det är samma sak där. UD tar det.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Några övriga frågor? A-punkter? Nej. Vi tackar försvarsministern med medarbetare.

3 § Utbildning, ungdom och kultur (kultur och medier)

Statssekreterare Lise Bergh (dp. 6)

Statssekreterare Claes Ånstrand

Återrapport från ministerrådsmöte den 14 och 15 november 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 18 och 19 maj 2006

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Lise Berg och medarbetare välkomna och börjar med punkt 6. Det är ingen återrapport utan bara en punkt – punkt nr 6 på dagordningen, Inrättande av programmet Medborgare för Europa. Varsågod!

Anf. 96 Statssekreterare LISE BERGH:

Vi har inte tidigare varit i EU-nämnden vad gäller denna fråga. Skälet till att jag är här nu är att vi vid regeringens fördelning av arbetet ser att det är en fråga om demokratiskt deltagande, alltså en demokratifråga. Därför har vi valt att jag föredrar den punkten. Att det inte är Jens Orback beror på att han just i dag är i Finland. Det är ett förslag om inrättande av programmet Medborgare för Europa för åren 2007–2013. Syftet är att främja ett aktivt europeiskt medborgarskap. Jag vet att programmet varit uppe i nämnden tidigare.

Först tänkte jag väldigt kort återrapportera att det brittiska ordförandeskapet vid rådsmötet den 14 och 15 november gav en lägesinformation om förslaget till det nya programmet. Det var alltså endast en informationspunkt vid den tidpunkten. Vid det rådsmöte som äger rum den 18 och 19 maj är det tänkt att man ska nå en politisk överenskommelse om programmet i dess helhet.

Som ni känner till är syftet med programmet att överbrygga klyftan mellan medborgarna och EU-institutionerna samt att stärka sammanhållningen mellan européer. Det kan till exempel ske genom stöd till vänortsverksamhet och bidrag för gränsöverskridande projekt som involverar medborgare och organisationer på både nationell och europeisk nivå. Det förslag som finns har nu tillförts ett fjärde insatsområde som kallas Till minnet av Förintelsen. Det har lyfts över från Kultur 2007, med budget.

Förslaget har, som sagt, diskuterats i rådsarbetsgruppen för kulturfrågor under hösten 2005 och våren 2006. Frågorna har framför allt handlat om öronmärkning av medel för de europeiska organisationerna samt även budgetens fördelning på olika insatser.

Europaparlamentet har i sin första läsning yttrat sig över förslaget och röstat fram ett antal ändringsförslag, vilka delvis arbetats in i förslaget.

Budgeten för programmet föreslås bli 215 miljoner euro för tidsperioden 2007–2013. Det ligger i linje med Europaparlamentets förslag. I princip är man överens om budgeten.

Målet vid det här rådsmötet är att nå en politisk överenskommelse. Det finns två utestående frågor.

Den ena gäller programmets förvaltningskostnader. Sverige anser, tillsammans med en majoritet av de övriga medlemsstaterna, att förvaltningskostnaderna bör minskas från det ursprungliga förslaget från kommissionen, 15 % av den totala budgeten, till 10 %. Det ligger också i linje med Europaparlamentets förslag. Nu har ordförandeskapet utarbetat en

kompromiss som innebär att man föreslår att förvaltningskostnaderna ska vara 10 %. Det är i linje med den svenska ståndpunkten.

Det handlar alltså om 10 % av den totala budgeten för programmet, och det finns skäl att tro att detta förslag blir antaget av ministerrådet. Som sagt: Sverige stöder detta.

Den andra utestående frågan gäller öronmärkning av medel för europeiska organisationer. I det program som löper fram till 2006 har man öronmärkt medel till ett antal organisationer.

Sveriges grundläggande inställning är att man inte ska öronmärka medel. Vi tycker att det är viktigt att så många medborgare och organisationer som möjligt kan få del av projektmedlen i programmet och nås av de insatser man föreslår. Ordförandeskapets kompromissförslag är att man ska fasa ut den öronmärkning som har funnits. Det vill säga att man under de första två åren kan ge öronmärkt medel för de aktörer som finns med i en bilaga, alltså de organisationer som tidigare har fått öronmärkt pengar. Efter två år ska man sedan fråga det här förfarandet.

Det ska också sägas att de organisationer som finns med i bilagan inte per automatik får pengar, utan de måste söka pengar och kan få medel via programmet. Det är alltså ingen automatik under de första två åren heller.

Denna kompromiss kan Sverige stödja. Den ligger i linje med vad vi anser. Vi tror också att detta kommer att bli det beslut som man tar. Men det ska som sagt diskuteras under det här rådsmötet, och vi kan också konstatera att kommissionen står fast vid sitt ursprungliga förslag, som innebär att det ska vara en öronmärkning.

Anf. 97 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag har några frågor. Jag tycker att detta är ganska mycket pengar för att göra PR för EU. Vi ser ju de problem som finns. Det finns en klyfta, och det är klart att man ska sträva efter dialog, men jag tycker att detta är ganska mycket pengar. I sammanhanget är det i och för sig bra att ni får ned administrationskostnaden från 15 % till 10 %.

Jag undrar om det finns något tak för hur mycket en organisation kan få när man söker bidrag för projekt? Är det kanske så att fler kan ta del av medlen?

Hur lång tid löper programmen – är det fråga om treårsprogram? Och kan även kritiska organisationer få ta del av pengarna? Det är ju viktigt att det blir balans, så att man inte tittar på vad organisationerna har för syfte utan i stället ser objektivt på ansökan.

Anf. 98 AGNE HANSSON (c):

När det gäller de två utestående frågorna tycker jag att regeringen intar en riktig position. Den kan jag stödja. Det finns väl heller ingen anledning att inte stödja projektet i dess helhet, men jag vill ha sagt att vi tycker att dessa 250 miljoner euro är ganska onödiga. Vi tror inte att detta leder till det resultat som man har tänkt.

Problemet med klyftan löser man inte med vänortsprojekt och liknande, utan det måste nog till andra saker där. Dels måste man ta bort mycket av de detaljfrågor som EU sysslar med i dag, dels får inte de som arbetar i ministerråden skylla ifrån sig när de kommer hem till sina länder och säga att EU inte är bra. Man måste ha en annan attityd till EU-

2005/06:36

12 maj

arbetet. Sådana saker påverkar klyftan mellan medborgare och EU-institutionerna.

Vi är alltså tveksamma till resultatet. Men försöket kanske kan leda till något i varje fall.

Anf. 99 ULF HOLM (mp):

Herr ordförande! Detta är ännu ett onödigt projekt på EU-nivå. Vi har tidigare här i nämnden under årens lopp diskuterat hur EU ska försöka göra PR för sig självt. Det har väl inte varit särskilt lyckat hittills. Här i nämnden har vi haft diskussioner om att det kanske vore bättre att EU började leverera bra beslut. Det är väl det bästa sättet att påverka medborgarna.

Jag har allmänna invändningar mot detta med europeisk identitet och gemensamma värderingar om frihet, rättvisa, tolerans och solidaritet. Som jag ser det finns det inga sådana gemensamma värderingar. Vi kan ju se hur det går till i Polen när det gäller homosexuellas situation. Om det finns en gemensam värdering om tolerans tycks den polska regeringen inte ha särskilt mycket till övers för den. Sådana saker kan man diskutera.

Precis som Sven-Erik Sjöstrand undrar jag om punkten 4.2 område 2. Där talas det om organisationer som förmedlar nya värderingar och funderingar kring europeiska frågor. Innebär det att till exempel även Nej till EU i Sverige skulle kunna ansöka om medel för att, tillsammans med andra EU-kritiska organisationer som har andra funderingar när det gäller EU, leverera oberoende strategiska och sektorsövergripande rekommendationer till EU-institutionerna? Det skulle vara intressant, även om det i sig inte är något argument för att jag skulle tycka att projektet är bättre.

Jag vill också fråga om punkten 5.5 Förenkling – s. 51 i våra dokument och s. 8 i era – där det står att man ska tillåta samfinansiering *in natura*. Vad betyder det? *In natura* är inte det ordval vi brukar använda.

När det gäller budgetkonsekvens tycker jag att kostnaden är för mycket. Det är väl ingen förvånansvärd åsikt från en miljöpartist.

På s. 14, om kommittéförfarande, står det att det ska bildas en kommitté. Är fråga om det en kommitté per medlemsland, eller? Jag kan inte hitta något mer om hur kommittén ska utses. Den ska själv anta sin arbetsordning, och sådant får mig alltid att bli lite misstänksam.

Anf. 100 Statssekreteraren LISE BERGH:

När det gäller Sven-Erik Sjöstrands fråga om tak för pengar och liknande ska jag lämna över ordet till Martina Holmgren, som är den tjänsteman som har deltagit i förhandlingarna.

Anf. 101 Departementssekreterare MARTINA HOLMGREN:

Jag kan säga lite kort vilka organisationer det handlar om. De organisationerna har ju, som man kallar det, ett europeiskt mervärde. Vi har också fått information om vad organisationerna gör för något och på vilket sätt de arbetar. Några av dem har funnits ganska länge, till exempel Association Jean Monnet eller Robert Schuman Europe House. Sedan finns andra organisationer som European Movement som arbetar för att skapa en känsla för Europa och sätter medborgarna främst. De arbetar mycket med olika typer av medborgarprojekt. Sedan finns exempelvis

The Platform of European Social NGOs och Council of European Municipalities and Regions. Det är en blandning av organisationer som i dag har jobbat länge med dessa frågor och jobbar i många olika länder.

Som sagt är det organisationer som *kan* få stöd. De måste alltså söka medel. Vi tycker att det är viktigt att ordet ”kan” finns med.

Taket under insatsområde 2, där de här organisationerna finns nämnda, är satt till 29 % av budgeten. Organisationerna spänner över olika insatsområden, så det är svårt att säga exakt hur mycket man kan avsätta för dem. De fördelar sig över de tre insatsområdena, och nu finns det ett fjärde område som har tillkommit.

Det första området är vänortssamarbete, och tanken är att 47 % av budgeten ska gå till det. På insatsområde 2 är det 29 %. På insatsområde 3, som handlar om större evenemang, har man en ganska liten budget på 10 %.

Anf. 102 Statssekreteraren LISE BERGH:

Det är det svar vi kan ge. Jag vet inte om frågan egentligen avsåg om det också finns ett tak för varje organisation. Det tror jag inte att vi kan svara på, helt enkelt.

Vi utgår från att kritiska organisationer förstås kan söka – det är en självklarhet – och att de också får bidrag. Detta är ju en demokratifråga där alla meningar ska få komma fram. Men mer besked än så när det gäller detta kan jag inte ge dig.

Från Agne Hansson uppfattade jag inte någon särskild fråga utan mer ett konstaterande av att en fortsatt kritisk hållning. Man kan notera att Sverige under den här förhandlingsperioden har arbetat ganska mycket för att förändra också innehållet.

Ulf Holm var också tveksam till programmet. Man kan framhålla att Sverige var tveksamt till detta med europeisk identitet och så vidare. Jag tycker att vi fick in skrivningar som hjälpte upp detta, så att man inte talar om en europeisk identitet på det sätt som gjordes i det ursprungliga förslaget.

Jag kan inte svara på vad samfinansiering *in natura* betyder. Jag vet inte om Martina kan göra det. Jag tror inte det. Det får väl visa sig. Jag kan hålla med om att det är en lustig skrivning.

Den kommitté som ska bildas är en gemensam kommitté. Det är inte en kommitté för varje medlemsland som ska hantera de här frågorna.

Anf. 103 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Tack för informationen. Jag tror nog att den områdesfördelning som nämndes – 47 %, 29 % och 10 % – måste vara en fördelning som baseras på 15 % administration. Om man lägger ihop det blir det 86 %, och 14 % blir kvar. Ni kanske ska titta på det, för det kommer kanske att ske lite förändringar när det gäller procentsatserna.

Jag tycker att det är konstigt att nya organisationer inte får större möjlighet att söka bidrag. Ni räknar upp organisationer som man räknar med ska få bidrag. Det är organisationer som har varit i gång länge och som har ett väl fungerande arbete. Men det kan ju finnas nya organisationer som kan ta väldigt fina initiativ.

2005/06:36

12 maj

Anf. 104 ULF HOLM (mp):

Tack för svaren. Det är ett problem om det bara är organisationer som har några år på nacken och som vi alla vet har jobbat mycket med att vara något slags underhuggare åt EU-kommissionen som kan få bidrag. Så är det ju. Man lyfter fram det som de kallar det europeiska mervärdet och så vidare.

För oss gemensamt är det viktigt att vi försöker att få lite mer allmänna skrivningar, om att man kan ha lite olika infallsvinklar när det gäller vad europeiskt mervärde är, om hur den fortsatta EU- och Europa-debatten ska föras och så vidare. Man måste göra förtydliganden i texten om de olika programmen, för annars kommer detta inte fram. Det är heller inget nytt att ha ett system där bara gamla organisationer kan få bidrag. Vi ska främja nätverk, och de får gärna involvera flera olika länder. Då är det viktigt att vi har tydliga skrivningar i dokumentet.

Anf. 105 Statssekreteraren LISE BERGH:

Sveriges inställning är initialt att vi inte ska ha någon öronmärkning av pengar till organisationer. Kompromissförslaget är att det ska fasas ut. Vi får naturligtvis tala för vår ursprungliga inställning, men vi kan också se att det är en rimlig kompromiss att fasa ut det öronmärkta stödet.

Det är också viktigt att säga att det inte bara är dessa organisationer som kan få pengar. Andra har också möjlighet att söka pengar.

Kanske är det också värt att framhålla att Europaparlamentet och kommissionen fortfarande är för öronmärkning, men många medlemsstater är emot. Vi hoppas på kompromissen.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt. Vi tackar er så mycket och önskar trevlig helg och lycka till.

Vi hälsar Claes Ånstrand med medarbetare välkomna. Vi har först en återrapport. Vi har fått den skriftligt. Finns det något särskilt att lyfta fram?

Anf. 107 Statssekreterare CLAES ÅHNSTRAND:

Det viktigaste på förra rådsmötet, som gällde audiovisuella frågor och kulturfrågor, var den partiella politiska överenskommelse man träffade om Kulturprogrammet för år 2007 och Mediaprogrammet för år 2007. Det är frågor som återkommer längre fram. Vi har anledning att komma tillbaka till dem. Sedan gjorde man vissa förändringar i evenemanget med europeisk kulturhuvudstad. Det var väl de allra viktigaste frågorna vid förra tillfället.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi godkänner återrapporten.

Vi går in på kommande ministerrådsmöte. Vi har först inrättande av programmet Kultur 2007.

Jag kanske ska säga att det är rätt många frågor som vi tänkte kommentera. Men vi ska försöka att fatta oss kort. Ni har i flera av dessa frågor bakgrund sedan tidigare.

Vi tänkte ta upp frågan om Kultur 2007, som ordföranden säger, året för interkulturell dialog, Unescokonventionen, Mediaprogrammet, en rekommendation som finns om skydd av minderåriga och också direktivet. Den andra frågan har ni nyss tagit ställning till, som Lise Bergh har föredragit. Det är de frågor jag tänkte kommentera.

Jag går direkt till frågan om Kultur 2007. Som jag sade i återsrapporten nåddes en partiell politisk överenskommelse vid förra tillfället om programmet. Det är fikonspråk för att man tog ställning till innehållet i programmet. Där har rådet redan bestämt sig hur man ser på den saken.

Det man nu siktar på är att nå en fullständig politisk överenskommelse om programmet i sin helhet. De huvudfrågor som återstår att lösa är budgeten och fördelningen av budgeten mellan programmets olika insatsområden.

Genom den uppgörelse som man har gjort om budgeten är fördelningen inom utgiftskategorierna ungdom, kultur och medborgarskap redan grundande i avtalet. Förhandlingar kommer därför huvudsakligen att kretsa kring hur budgeten ska fördelas inom programmet.

Där har Sverige länge haft en principiell hållning. Vi vill att mer pengar går till kortare projekt på ett till två år och att man för över pengar från projekt som har längre varandetid, tre till fem år. Vi säger det därför att det kanske passar bättre för svenska arrangörer och för Sverige, som i de här sammanhangen är ett litet land.

Det kan vara intressant som en relief till det att ge några korta informationer om hur programmet har fallit ut för svensk del tidigare. År 2005 gick det ut totalt sett i hela programmet 33 ½ miljoner euro till 217 olika projekt. 16 projekt är svenska eller har svenskt medverkande, och man har fått ut 4,4 miljoner euro ur kulturprogrammet.

Det kanske man ska jämföra med år 2004. Då var det 15 projekt. Det var ungefär lika många som fick stöd. Men de kostade då väsentligen mindre, 2,3 miljoner euro. Det är ungefär lika många svenska projekt i programmet, men på en betydligt högre ekonomisk nivå.

När det så gäller själva beslutet på mötet finns det ett kompromissförslag från ordförandeskapet som är en omfördelning från de längre programmen till de kortare programmen. Det är kanske inte riktigt i den omfattning vi skulle önska, men det är i varje fall åt rätt håll. Vi är beredda att stödja det kompromissförslaget.

Man kan allmänt säga som ett komplement till detta att vi måste ha lite högre ambitioner att få en större del av programmet fortsättningsvis. Jag tycker att vi tar ut lite för lite. Många organisationer som jag har talat med om detta tycker att förfarandena är krångliga. Många ger egentligen upp i förtid utan att söka. Det är en problematik som vi måste gå igenom och titta lite på. Det är lite för klent återförande av resurser för svenskt vidkommande.

Anf. 110 ULF HOLM (mp):

Det är väldigt bra med fullödlig information. Men det är bättre att ta den direkt i kulturutskottet så att vi kan koncentrera oss på de politiska övergripande frågorna här.

Jag känner till att kulturutskottet inte har fått informationen. Det får den nästa vecka. Jag tycker att vi kan fatta oss relativt kort här på punkterna.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Det var mer ett medskick än en fråga. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt, som inte föredras, gäller europeisk kulturhuvudstad. Finns det några frågor från ledamöterna? Det finns det inte. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är Europeiska året för interkulturell dialog.

Anf. 112 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Det finns ett förslag att år 2008 ska bli ett europeiskt år för interkulturell dialog. Vad man vill är att sätta fokus på EU:s olika program inom vårt verksamhetsfält men också inom andra verksamhetsfält för att stödja en dialog på det här området.

Syftet är att man ska möjliggöra för Europas invånare att hantera den här typen av frågor i den komplexa verklighet som det bjuder på ett mer aktivt sätt och att Europa ska öppna sig mot omvärlden.

Vi har haft en del synpunkter på programmet. Vi tycker kanske att det har varit lite abstrakt i tankegångarna. Man har lagt lite för mycket resurser på PR-kampanjer medan lite för lite tid har lagts på direkta olika samarbeten som man kan tänka sig på området. Därför har vi varit ganska aktiva i debatten.

Det finns nu en enighet om förslaget med undantag för budgeten och vissa budgetaspekter. Det kanske viktigt att säga Europaparlamentet inte har yttrat sig i frågan ännu. Målet är att rådet ska enas om en allmän riktlinje i väntan på Europaparlamentets yttrande.

Det förslag som nu ligger framme tycker vi har en bättre balans ur de synpunkterna, som jag nämnde. Det är mer konkreta insatser och lite mindre PR- och informationskampanj över projektet.

Anf. 113 ULF HOLM (mp):

Precis som i den andra frågan vi tog upp som Lise Bergh föredrog tycker jag att detta är totalt meningslöst och kan slängas i papperskorgen. Det är bara ett nytt PR-projekt för att sprida EU:s egna projekt. Man säger att syftet är att förbättra möjligheten för Europas invånare – nu kan de inte ens skriva EU:s – att hantera en mer öppen och komplex verklighet. Men snälla nån! EU kan börja med att skriva begripliga texter innan man ska försöka sig på andra projekt. Släng det!

Anf. 114 AGNE HANSSON (c):

Jag har heller ingen fråga. Jag delar Ulf Holms uppfattning på den här punkten. Också jag tycker att punkterna 7 och 8 är sådana frågor som

man inte ska samverka om utan att medlemsländerna själva ska lösa de frågorna.

Över huvud taget är kultur någonting som är unikt för varje medlemsland. Man bör ha så lite som möjligt att göra med det i samarbetet i Europa.

2005/06:36

12 maj

Anf. 115 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Det står här att man ska hantera en mer komplex verklighet. Vi vet att vi lever i en väldigt stor byråkrati. Då får man lära sig att förenkla i stället. Jag säger som Ulf Holm att det är onödigt att lägga pengar på det här projektet. Jag vill också yrka avslag.

Anf. 116 CARL B HAMILTON (fp):

Jag undrar om det inte är lite konstigt här. Europas styrka är att det är en mångfald. Det är många språk och många kulturriktningar, litteratur, och så vidare. Själva tanken är att man ska bibehålla detta och till exempel hindra en långtgående likformighet med många av dessa projekt. Jag tycker faktiskt att även Ulf Holm skulle kunna bejaka det.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Det trodde jag också. Detta var precis det som Ulf Holm kritiserade i förra ärendet. Det handlar om olikheter, minoriteter och annat. Vi lyckas inte fresta dig.

Anf. 118 ULF HOLM (mp):

Jag tycker inte att EU genom ett beslut ska ha olika program för det. Det är något som kommer naturligt.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren göra någon ytterligare kommentar?

Anf. 120 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Jag kan göra det lite genom att först gå in på den mer principiella frågan.

Det som gäller utifrån det svenska perspektivet gäller för EU i stort. Vi har vårt eget mångkulturår just nu. Det finns ett väldigt starkt behov att sätta fokus på den här frågan. Jag tycker inte att det är bra ställt i Sverige och förmodligen inte heller i många andra länder i Europa. Den här frågan behöver diskuteras och lyftas upp på dagordningen.

Däremot kan jag instämma i den principiella kritiken. Vi är egentligen också emot manifestationer och PR-kampanjer. Vi tror inte att de gör någon nytta i de här sammanhangen. Det är därför vi vrider det mot att det ska kunna stödja goda projekt för dialog över gränserna och inom länderna som påverkar värderingsförskjutningarna på området åt rätt håll.

Det har vi lyckats åstadkomma inom ramen för detta, och det är därför vi kan stödja projektet. Vi har försökt att i projektet jobba i den andan som jag har hört tidigare komma härifrån nämnden.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt är Unescos konvention.

Anf. 122 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Det är en konvention som Sverige har varit väldigt stark tillskyndare till. Vi är därför glada nu att Unescos generalkonferens i oktober förra året antog konventionen.

Den går ut på att befästa och erkänna enskilda nationers rätt att föra en kulturpolitik som främjar kulturell mångfald. Det är inget svårt om vi tittar på de nationella kulturpolitiska mål vi har att få ihop de två dokumenten.

Det som nu förestår är en ratifikation av konventionen. Den är lite komplicerad. Den ska ratificeras såväl av EU som av de nationella staterna. Det beror på att den täcker områden som både är EU-gemensamma och som inte är det. Därför behövs det både-och.

Det som nu förestår är ett rådsbeslut om frågan när det gäller ratifikationen för EU att ansluta sig till konventionen. Sedan kan vän av ordning undra när Sverige ska ta ställning för sin del till detta. Vi räknar med att kunna göra det oerhört snart. Vi bedömer att det ska kunna ske i början på hösten i år. Det är situationen för det här förslaget.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt gäller stärkande av kreativa näringsgrenar. Där blir det ingen föredragning. Finns det några synpunkter från ledamöterna eller frågor? Det blir slutsatser på den. Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nästa punkt gäller Media 2007.

Anf. 124 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Detta är det andra stora programmet inom den här sfären. Det handlar om att stödja europeisk film på den konkurrensutsatta marknad som detta är. Det handlar i huvudsak om stöd till utveckling, distribution och marknadsföring. Den enda utestående frågan på det här området är budgeten, som godkändes i Coreper den 12 april. Målet nu vid rådsmötet är att fatta beslut om en politisk överenskommelse. Men den är beroende av Europaparlamentet, som ska rösta om det slutgiltiga förslaget under sin session den 15–17 maj.

Om ni är intresserade kan jag ge motsvarande siffror för hur det här har kommit ut för Sverige under tidigare perioder. Men eftersom jag inte vill gå in för mycket i detaljer lämnar jag det därhän. Vi får ta det via frågor i så fall.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Ledamöterna får reagera om det är så. Det finns inga frågor, och jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Nu har vi kommit till skyddet av minderåriga med mera.

Anf. 126 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Det här är ur svensk synpunkt en komplicerad fråga i en viss aspekt. Jag ska komma tillbaka till det.

Men det är en rekommendation som har tagits fram med tanke på teknikutveckling. Den är tänkt att komplettera en tidigare rekommendation som finns från 1998. Det handlar mycket om självreglering och att stärka skyddet för minderåriga. Det har mänskliga bärigheter inom såväl traditionella och audiovisuella medier som nya elektroniska medier.

Det som är de kanske viktigaste nyheterna här är rätten till genmäle och att rekommendationen också omfattar diskrimineringsfrågor. Den tar också upp betydelsen av mediekunskap och medieutbildningsprogram som ett led i att skydda minderåriga.

Vi räknar med att det ska bli en politisk överenskommelse om rekommendationen som också kan accepteras av Europaparlamentet så att den kan antas.

Vi tycker att vi kan ställa oss bakom överenskommelsen eftersom det nu finns en heltäckande friskrivning med hänsyn till hur vår grundlag ser ut när det gäller just frågan om genmäle. Därför kan vi stödja förslaget såsom det ser ut i sin helhet. Det finns alltså en friskrivning för den delen i förslaget.

Anf. 127 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr ordförande! Både tian och elvan hänger samman lite grann med konstitutionsutskottets område. Detta har varit upp tidigare i utskottet och i olika sammanhang. Nu har väl KU så mycket att göra så att de kanske inte hinner informera om detta.

Dokumentationen är intressant, och att Sverige nu uppmanar övriga medlemsstater att överväga att införa genmälesrätt medan vi samtidigt försäkrar oss om att vi inte själva ska behöva göra detta genom friskrivningar. Det är ett tema på principen om att du ska inte göra som jag gör, utan göra som jag säger.

Jag har bara en liten fråga. Det är ingen nyhet, men en god idé som förtjänar att upprepas. Var ligger friskrivningen? Är det i hänvisningen till varje medlemsstats särskilda egenskaper, eller är det det som ligger i bilagan när det gäller civilrätt, straffrätt och så vidare? Eller var ligger den?

Anf. 128 ULF HOLM (mp):

Det här är väldigt politiskt intressant. Jag blir lite bekymrad. Om KU inte har tittat på det – finns det då något utskott hos oss som har tittat på hur det förhåller sig?

Jag kan dela synen på att det här är tveksamt, framför allt utifrån att jag inte tycker att EU ska börja gå in på nya beslutsfunktioner. Vi i Sverige är nöjda bara för att vi får en friskrivning just nu. Frågan är hur mycket den friskrivningen är värd framöver. Kan det komma något i ett senare förhandlingsläge? Eftersom det finns en sådan lag kan det ju komma en ny förhandling där Sverige förlorar, och då försvinner friskrivningen. Så kan det hypotetiskt vara.

Det är därför jag är så tveksam till att EU ska börja lagstifta mer och mer på områden som man i dag inte har lagstiftning på. Har inte det här diskuterats ordentligt? Jag blir lite orolig om inte något av riksdagens utskott har behandlat detta.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:
Jag tolkade det som att Ingvar Svensson sade att KU hade tittat på det.

Anf. 130 INGVAR SVENSSON (kd):
Ja, KU har gjort det vid ett tidigare tillfälle.

Anf. 131 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:
Jag saknar förmåga att redogöra exakt för hur det här är formulerat, men det kan säkert någon av medarbetarna hjälpa till med. Det är naturligtvis en viktig fråga som Ingvar Svensson ställer. Utifrån svenska aspekter måste vi förstå ha det vattentätt på den punkten.
Jag kan kommentera det här allmänt. Det är klart att vi inte driver den typen av frågor eftersom vi själva inte gillar den formen. Vi har stöd i grundlagen för det.
Däremot är det uppenbart att de andra medlemsländerna, såsom det ser ut nu inför rådets möte, ändå accepterar ett sådant här förhållande. Vi kan knappast ha några moraliska synpunkter på det. Det är naturligtvis upp till dem att försvara sina länders intressen.

Låt oss höra lite grann om hur friskrivningen ser ut.

Anf. 132 Departementssekreterare FILIPPA ARVAS OLSSON:
Den friskrivning som finns i beaktandesats 12 A, där det är tydligt skrivet att ingenting i rekommendationen hindrar medlemsstater från att – nu måste det bli på engelska här – *applying the constitutional provisions and other legislations and legal practices regarding freedom of expression*. Det är en heltäckande recitskrivning. Jag har den bara på engelska här.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:
Det dokumentet kommer här.

Anf. 134 Departementssekreterare FILIPPA ARVAS OLSSON:
Rådet antog en allmän inriktning där vi, bland andra Sverige och Storbritannien, fick in den här beaktandesatsen. Det var i november 2004. Jag vet att rekommendationen var uppe både här i och i konstitutionsutskottet i samband med det.
Vad som har hänt efter det är att parlamentet tog en stor mängd ändringsförslag och att kommissionen då drog tillbaka sitt tidigare förslag och gjorde om det lite för att ta hand om parlamentets förslag. Det som ligger på bordet nu är en kompromiss mellan kommissionens nya förslag, vad rådet vill och parlamentet från ordförandeskapet.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:
Om ingen av ledamöterna vill följa upp sina frågor konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Då tar vi frågan om television utan gränser.

Det här är det som förenklat kallas för tv-direktivet. Det är en fråga som har varit uppe i utskottet tidigare, så jag ska inte lämna så mycket bakgrund i den delen.

Jag kan ändå erinra om att den viktigaste förändringen i tv-direktivet är att tillämpningsområdet för direktivet utökas. Nu gäller det inte bara traditionella tv-sändningar, utan det omfattar alla audiovisuella medietjänster, alltså även sådana sändningar som startas på begäran av tittaren.

Det blir lite olika reglering av de olika sakerna. För de audiovisuella medietjänsterna kommer man att ha en grundläggande minimireglering, medan regleringen blir mer omfattande när det gäller traditionella tv-sändningar.

När det gäller de föreslagna reglerna för reklam i tv-sändningar kan man säga att förslaget allmänt sett innebär en liberalisering i förhållande till de regler som i dag finns i direktivet – EU:s minimidirektiv. Det finns anledning att stryka under den saken.

Det här är en första behandling i rådskonstellationen. Det finns ett arbetspapper med diskussionsfrågor som har gjorts på området. Vi tycker att det är bra att diskussionen kommer upp; vi har inga synpunkter på de frågor som ställs. Vi tycker att de är relevanta även om vi tycker att de skulle omfatta också ytterligare en fråga som jag strax ska återkomma till.

Om vi redogör för den ståndpunkt som vi har i korta ordalag kan man säga att vi kan acceptera vidgången av direktivet under samma förutsättningar som i förra ärendet – alltså om det inte kommer i strid med svensk grundlag eller på något annat sätt hämmar framväxten av nya tjänster på området.

Vi kan i princip stödja den uppdelning som finns mellan så kallade linjära och icke-linjära tjänster och de basregler som är tänkta för de här områdena. Dock finns det rätt mycket detaljer som vi behöver titta på ytterligare. Detta är som sagt inget beslutstillfälle för de här sakerna utan det finns fortfarande tid att diskutera dem.

Vi fäster stort avseende vid vissa saker, till exempel reglerna för reklam riktad mot barn och reklam för alkohol liksom reglerna för produktplacering, det vill säga att man på olika sätt har reklamslag i filmer och andra program som har ett huvudsakligt annat syfte än att göra reklam. Det gäller likaså för sponsringsreglerna.

När det gäller reglerna för reklamavbrott i tv-sändningar är vårt sätt att se på frågorna att upprätthålla någon form av balans mellan skyddet för tittarna och rättighetshavarna men också gentemot tv-företagens behov av att finansiera sin verksamhet.

Det vi tycker skulle ha varit uppe till diskussion men som inte är det är jurisdiktionsreglerna i direktivet. Sverige tycker tillsammans med rätt många medlemsstater att det här är en problematik. Detta finns alltså inte med i diskussionspunkterna, men vi tänker nog ändå i anslutning till mötet säga hur vi ser på den frågan.

Det här är i korta ordalag vad diskussionen om direktivet kommer att handla om.

Anf. 137 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr ordförande! Detta är ganska komplex materia, och det är inte helt enkelt att reda ut de olika bitarna i den. Man vill nu öka flexibiliteten när det gäller annonseringen. Det påverkar ju inte det materiella innehållet hos medlemsstaterna om de inte följer upp det. Vi har möjlighet att ha strängare regler än vad direktivet medger; det har vi ju redan i dag. Det lär väl inte förändras på den punkten.

Jag är också lite fundersam på jurisdiktionsprincipen. Det är ju ursprungslandsprincipen som gäller i dag, medan jag förstår att regeringen arbetar för att vi ska få en mottagarlandsprincip.

Får jag bara fråga en sak? Statssekreteraren sade att det är ett antal länder som driver frågan. Kan statssekreteraren säga någonting om omfattningen och vilka som driver jurisdiktionsfrågan?

Anf. 138 ULF HOLM (mp):

Jag tror att regeringen driver ganska bra saker som de svenska ståndpunkterna.

Däremot är jag allmänt kritiskt till de allt oftare förekommande reklaminslagen i programmen. Man får göra reklaminslag i barnprogram, men man får min själ inte göra det i gudstjänster. Jag förstår inte varför just gudstjänster ska ha en specialfil. Ursäkta, jag är inte religiös och det är kanske därför. Mina barn ska få plågas av att se en massa reklam. Det är tveksamt om den riktar sig till barn eller inte – det kan diskuteras jättelänge. Men man får inte avbryta en tvåtimmars gudstjänst. Jag förstår mig inte på det, bara. Ursäkta!

Anf. 139 Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND:

Jag tycker att Ingvar Svenssons första kommentar är viktig, nämligen att han vill stryka under att det här ändå handlar om minimiregler och att det finns en möjlighet att reglera för svenska förhållanden. Så kommer det att förbli även med det nya direktivet, även om just minimireglerna också förändras – huvudsakligen i liberaliserande riktning, kan man väl säga.

Sedan är det väl också en viktig fråga när det gäller jurisdiktionsprincipen. Utgångspunkten för mitt och regeringens resonemang i den frågan är precis den jag nyss nämnde, nämligen att det här är ett minimidirektiv och ovanpå det har man en nationell reglering.

Direktivet ska ju egentligen ge möjlighet för en fri etablering av programföretag i Europa. Man ska inte via den nationella lagstiftningen kunna förhindra konkurrens när det gäller programföretag ute i Europa. Jag och regeringen kan naturligtvis också köpa den principen. Det är viktigt och riktigt utifrån ett europeiskt perspektiv.

Jag tycker att problemet uppstår när man vill använda denna princip, där det är fritt att lokalisera sig var man vill med en tv-station, för att enbart rikta sina sändningar mot ett enda annat land för att undgå de nationella regler som man har satt upp för det landet. Då har man ingen som helst avsikt att sända i ett europeiskt perspektiv. Om man etablerar sig i London, vilket flera programföretag på den svenska marknaden har gjort, och vill sända i Storbritannien, ut i Europa och också till Sverige så à la bonne heure. Men utgångspunkten för att man sätter sig i England är ju att man vill kringgå den nationella lagstiftningen och använder den här

principen för det. Det är detta som vi har problem med i det här sammanhanget.

Sedan ska jag försöka svara på frågan om vilka länder det är. Filippa Arvas Olsson säger här att det är 13 olika länder. Det är en rätt betydande grupp av länder som tycker att de har bekymmer med det här.

Sedan kan man väl säga att riktigt så där sammangjutet att alla ser det exakt som vi är det inte. Det finns lite spretigheter bland dessa 13. Det som är lite kinkigt i den här frågan är att vi under rätt lång tid har känt att det är svårt att få kommissionen att ta i frågan över huvud taget. De vill inte diskutera den här frågan över huvud taget. Så upplever jag situationen. Men jag tror att den här länderkonstellationen är så stark att den kommer att tvinga fram en diskussion om den här frågan. Vad det sedan blir för resultat får vi väl återkomma till er om när vi har kommit lite längre i den här diskussionen.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Finns det några övriga frågor, A-punkter? Om inte så tackar vi Claes Ånstrand med medarbetare. Trevlig helg!

Vi har ett par punkter kvar innan vi tar helg.

2005/06:36

12 maj

4 § Utbildning, ungdom och kultur (utbildning)
Statssekreterare Kerstin Eliasson
Återrapport från ministerrådsmöte den 23 februari 2006
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 18 och 19 maj 2006

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Välkomna! Vi gör som vanligt att vi börjar med en återrapport om det finns något att säga förutom det skriftliga.

Anf. 142 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Jag vill kort inleda med det. Det senaste rådsmötet ägde rum den 23 februari. Det mötet avhölls främst för att formellt anta den gemensamma rapport till Europeiska rådet som ministerrådet och kommissionen lämnar vartannat år.

Rapporten redovisar vilka framsteg som gjorts på utbildningsområdet, och särskilt när det gäller frågor som knyter an till Lissabonstrategin. Rapporten antogs enhälligt och vidarebefordrades till Europeiska rådets senaste möte i mars.

Några andra ärenden som diskuterades mer övergripande var Europaparlamentets och rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande samt kommissionens meddelande om en europeisk indikator för språkkunskaper. De här två ärendena återkommer nu vid nästa rådsmöte.

Anf. 143 ULF HOLM (mp):

När det gäller mötet den 23 februari står det under punkt 8 om ungas integrering på arbetsmarknaden. Jag sitter i arbetsmarknadsutskottet, och det kanske är därför jag frågar. Det står att det svenska inlägget i diskussionen återfinns i en bilaga, och det finns ingen. Du kan kanske skicka över det på mejl. Det kan vara intressant att se vad som sägs på EU-nivå om ungas arbetsmarknad.

Är det ungdom nu också?

Anf. 144 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Nej.

Anf. 145 ULF HOLM (mp):

Har vi tagit upp ungdom?

Anf. 146 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Ja.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi återrapporten.

Nu kommer vi in på kommande ministerrådsmöte, och där har vi först en europeisk indikator för språkkunskaper.

Anf. 148 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Herr ordförande! Det här ärendet föredrog jag också för nämnden i februari. För att kort sammanfatta kan man säga att behovet av en indikator för att kunna jämföra språkkompetens på europeisk nivå har diskuterats under flera år. Arbetet har intensifierats sedan Europeiska rådet i sina slutsatser år 2002 efterfrågat en indikator för att mäta språkkompetens. Denna skulle tas fram till 2003. Det visade sig inte möjligt, utan det är först nu som vi ser de första resultaten av flera års arbete.

I stort råder det enighet om texten, men det finns en utestående fråga som behöver lösas på ministerrådet. Det gäller en grundläggande fråga avseende vilken målgrupp som ska vara föremål för datainsamlingen. Vi har inga problem med texten såsom den står i ordförandeskapets dokument, men vi har noterat en granskningsreservation för att vi anser att det italienska och ungerska förslaget skulle innebära att de data som samlas in inte är jämförbara.

Rådsresolutionen i sig innebär inte heller slutet på arbetet. Nu tar arbetet på expertnivå vid för att försöka lösa alla praktiska frågor som har lämnats obesvarade. Kommissionen ska i slutet av 2006 återrapportera om hur arbetet har fortskridit.

Anf. 149 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Jag tycker kanske inte riktigt att det finns något större behov av fler tester och prov i den svenska skolan. Det är snarare resurser som behövs. På min tid när jag gick i gymnasieskolan hade man centrala prov för att jämföra klasser. Jag förstår inte syftet bakom detta riktigt. Man kan kanske i och för sig jämföra olika länder och se vilka brister som finns.

Det framgår inte heller klart vilka språk som är önskvärda. Är det bara de officiella språken inom EU? Jag tror att det skulle vara väldigt viktigt för ungdomar att lära sig andra språk också, till exempel kinesiska och indiska. Världen växer. Vi har en globalisering. Vi behöver många fler språk än bara engelska och franska eller EU-språken.

Anf. 150 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Jag vet faktiskt inte riktigt hur jag ska svara på den frågan. Jag håller med om att man också behöver kunskaper i andra språk än de europeiska när världen globaliseras. Jag är lite oklar över om det är så att det är särskilda språk som man mäter, till exempel engelska. Jag måste lämna över ordet till Peter Johansson.

Anf. 151 Ämnessakkunnige PETER JOHANSSON:

Tanken är att man ska mäta ett första och ett andra främmande språk som man lär sig i skolan. Om man ska kunna göra en vettig jämförelse gäller det i första hand att det finns ett tillräckligt underlag för att göra en datainsamling. Det är en av huvudtankarna.

Det kommer ändå att vara fritt för medlemsländerna själva att välja vilka språk som man vill testa. Det mest troliga är väl att man vill testa engelska, franska, tyska och italienska. Där finns det mest data generellt i unionen som man kan göra en bra jämförelse med.

Vissa länder har drivit en ganska språkkoffensiv inställning till detta och vill att man testat alla språk samtidigt. Men av kostnadsskäl och andra skäl har man försökt att begränsa det, i alla fall i det första datain-

samlingsskedet, till att välja ut ett antal grundläggande EU-språk. Sedan kan man gå vidare om det finns intresse hos medlemsländerna.

Men den här indikatorn i sig handlar framför allt om att titta på främmande språk som man lär sig utöver sitt modersmål, det vill säga det första och andra språket. Det är få andra språk än de europeiska som kommer i fråga i det fallet.

Anf. 152 CARL B HAMILTON (fp):

Jag har tagit upp detta med utbildningsministern tidigare. Jag tycker att det är oerhört viktigt att det här arbetet drivs på. Det var olyckligt när det flyttades över från OECD till Europeiska unionen. OECD har gjort de här testerna på matematik och andra ämnen. Det är där Finland har kommit ut så väl. Jag tror att det är väldigt viktigt med ett mycket högt tempo och en stor intensitet från svensk sida för att verkligen få snurr på detta.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Det är mer ett medskick än en fråga.

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi nyckelkompetensen för ett livslångt lärande.

Anf. 154 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Herr ordförande! Som jag nämnde inledningsvis i återrapporteringen föredrogs även detta ärende i nämnden den 17 februari, och innehållet har inte ändrats sedan dess. Det råder nu liksom då enighet om innehållet i dokumentet. Men eftersom Europaparlamentet inte förväntas lämna sitt yttrande förrän i juni och inte heller Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har lämnat sitt yttrande, är avsikten vid rådsmötet att anta en allmän inriktning om rekommendationen.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi gränsöverskridande rörlighet med mera.

Anf. 156 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Herr ordförande! Syftet med det här förslaget är främst att fastställa en gemensam principförklaring som ska leda till ökad effektivitet och kvalitet i allt slags organiserad rörlighet i utbildningssyfte och mer specifikt utgöra en referens för alla som berörs av det integrerade programmet för livslångt lärande som diskuteras för åren 2007–2013.

Avsikten med förslaget är således inte att införa några bindande rättsliga ramar på europeisk nivå. Även om detta vore möjligt enligt fördraget, vilket det alltså inte är, skulle det vara helt olämpligt. Medlemsstaterna kan dock låta sig inspireras att på lämpligt sätt agera efter den här rekommendationen. Den är till sin natur avsedd som en referens för att främja tydlighet och samordning av praxis när det gäller rörlighet och att bidra till att skapa ett klimat av ömsesidig förståelse. Ordet stadga används för att understryka principernas grundläggande karaktär.

Europaparlamentet har inte lämnat sitt yttrande ännu. Vid rådsmötet kommer det, liksom när det gäller den tidigare punkten, att antas en allmän inriktning.

2005/06:36
12 maj

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan har vi inrättandet av ett integrerat handlingsprogram inom livslångt lärande.

Anf. 158 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Herr ordförande! Förslaget till beslut om ett integrerat program för livslångt lärande har behandlats vid par tillfällen tidigare i nämnden. Som ni kanske minns fattades en partiell politisk överenskommelse i november förra året. Som jag då redogjorde för omfattade inte överenskommelsen de budgetrelaterade aspekterna av beslutet. Den aktuella diskussionen i ministerrådet är således en del av förhandlingen om det nya programmet för livslångt lärande för tiden 2007–2013.

För att tydliggöra förhandlingsläget skulle jag vilja upplysa nämnden om att kommissionen förväntas anta ett reviderat förslag till program den 24 maj. Det innebär att det inte finns något formellt underlag för diskussionen på rådsmötet. Men för att vinna tid har ordförandeskapet arbetat fram ett diskussionsunderlag som innehåller några principer på aggregerad nivå för hur den finansiella fördelningen inom programmet skulle kunna se ut. Underlaget baseras i sin tur på en not från ordförandeskapet. På grund av det begränsade underlaget för diskussion kommer vi endast att kunna avge mycket generella kommentarer på rådsmötet. Jag miss-tänker att andra länder också kommer att ha samma problem.

Som utgångspunkt tror jag att vi måste vara väldigt öppna för det förslag som så småningom kommer från kommissionen. En stor kompromissvilja måste till för att programmet ska kunna beslutas och börja i tid.

Med det i åtanke blir det i stället väldigt viktigt att verka för flexibilitet när det gäller den övergripande fördelningen mellan de olika programdelarna inom programmet så att ändringar kan göras över tiden. Det blir också viktigt att försöka få gehör för en viss flexibilitet för medlems-länderna i den nationella resursfördelningen.

Förutom den generella resursfördelningen vill vi prioritera lärare och utbildare inom de olika delprogrammen. Vi anser att det är viktigt att de personerna engageras och för internationell erfarenhet vidare till skola och högre utbildning.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

EU:s strategi för hållbar utveckling.

Anf. 160 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Herr ordförande! Hållbarhetsstrategin är en prioriterad fråga för den svenska regeringen. Sverige har som mål att den nya strategin blir ambitiösare än den nu gällande och att den på ett tydligt sätt kan föra EU:s hållbarhetsarbete framåt under de fem år som den ska gälla. Regeringen

anser att kommissionens förslag är en bra bas för arbetet men att arbetet bör förstärkas och förbättras. Den reviderade strategin ska vara en vidareutveckling av den gällande. Den ska vara konkret med mål, kvantitativa målsättningar, indikatorer och åtgärder.

I denna reviderade strategi anser vi att utbildning bör lyftas fram tydligare. Utbildning spelar en central roll som instrument för att människor ska förstå och kunna bidra till de förändringar som krävs för att uppnå en hållbar utveckling.

Utbildning för hållbar utveckling ska omfatta hela det livslånga lärandet. Det formella utbildningssystemet på alla nivåer liksom folkbildning, vidareutbildning och kompetensutveckling har en betydelse i att förse barn, ungdomar och vuxna med kunskaper, färdigheter, förmågor och vilja att arbeta för en hållbar utveckling. I syfte att främja utbildning för en hållbar utveckling bör medlemsländerna uppmuntras till att lägga in mål om hållbar utveckling i sina respektive utbildningssystem, att utbyta erfarenheter, kunskap och *best practice* samt att öka mobiliteten av studerande och lärare i syfte att främja en hållbar utveckling, att vidareutbilda och kompetensutveckla pedagogiskt verksamma inom utbildningssystemet, att implementera Unecesstrategin för utbildning för hållbar utveckling och i enlighet med denna ta fram nationella handlingsplaner för utbildning för hållbar utveckling.

Sverige skulle också vilja se en tydligare koppling mellan processer i EU, FN och andra internationella forum som främjar hållbar utveckling regionalt och globalt. Det är av vikt att koppla arbetet med revideringen av EU:s hållbarhetsstrategi till FN-dekaden för utbildning för hållbar utveckling som avser perioden 2005–2014.

Anf. 161 ULF HOLM (mp):

Jag har en enkel fråga. Finns det en svensk nationell handlingsplan för utbildning om hållbar utveckling?

Anf. 162 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Ja.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Finns det något att säga om de övriga frågorna? A-punkter?

Anf. 164 Statssekreterare KERSTIN ELIASSON:

Nej.

Anf. 165 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statssekreteraren och medarbetare. Trevlig helg!

Innehållsförteckning

2005/06:36

12 maj

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	1
Anf. 7 CARL B HAMILTON (fp)	4
Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	5
Anf. 9 AGNE HANSSON (c).....	5
Anf. 10 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	5
Anf. 11 YVONNE RUWAIDA (mp)	5
Anf. 12 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 14 Statssekreterare LARS DANIELSSON.....	8
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 16 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	8
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 18 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	10
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 20 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	11
Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp)	11
Anf. 22 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	12
Anf. 23 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	12
Anf. 24 CARL B HAMILTON (fp)	13
Anf. 25 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	13
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 27 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	14
Anf. 28 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	14
Anf. 29 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	14
Anf. 30 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	15
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 32 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	15
Anf. 33 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	16
Anf. 34 CARL B HAMILTON (fp)	16
Anf. 35 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	16
Anf. 36 YVONNE RUWAIDA (mp)	17
Anf. 37 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	17
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 39 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	17
Anf. 40 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	19
Anf. 41 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	19
Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp)	21
Anf. 43 YVONNE RUWAIDA (mp)	22
Anf. 44 KENNETH G FORSLUND (s).....	23
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 46 Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	23
Anf. 47 CARL B HAMILTON (fp)	24
Anf. 48 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m).....	25

Anf. 49	YVONNE RUWAIDA (mp).....	25
Anf. 50	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	26
Anf. 51	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	27
Anf. 52	CARL B HAMILTON (fp).....	27
Anf. 53	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	28
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 55	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	28
Anf. 56	JOE FRANS (s).....	28
Anf. 57	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	29
Anf. 58	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	29
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 60	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	30
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 62	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	30
Anf. 63	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	30
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 65	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	31
Anf. 66	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	31
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 68	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	31
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 70	Kabinettssekreterare HANS DAHLGREN	31
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	32
2 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser (försvar)	33
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 73	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	33
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 75	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	33
Anf. 76	ULF HOLM (mp).....	33
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 78	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	34
Anf. 79	CARL B HAMILTON (fp).....	35
Anf. 80	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	35
Anf. 81	HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	35
Anf. 82	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	35
Anf. 83	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	36
Anf. 84	ULF HOLM (mp).....	36
Anf. 85	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	36
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 87	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	38
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 89	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	38
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 91	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	38
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 93	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s)	38
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	38
3 §	Utbildning, ungdom och kultur (kultur och medier).....	39
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 96	Statssekreterare LISE BERGH	39
Anf. 97	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	40

Anf. 98	AGNE HANSSON (c).....	40
Anf. 99	ULF HOLM (mp).....	41
Anf. 100	Statssekreteraren LISE BERGH.....	41
Anf. 101	Departementssekreterare MARTINA HOLMGREN	41
Anf. 102	Statssekreteraren LISE BERGH.....	42
Anf. 103	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	42
Anf. 104	ULF HOLM (mp).....	43
Anf. 105	Statssekreteraren LISE BERGH.....	43
Anf. 106	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 107	Statssekreterare CLAES ÅHNSTRAND.....	43
Anf. 108	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 109	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND (s)	44
Anf. 110	ULF HOLM (mp).....	45
Anf. 111	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 112	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	45
Anf. 113	ULF HOLM (mp).....	45
Anf. 114	AGNE HANSSON (c).....	45
Anf. 115	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	46
Anf. 116	CARL B HAMILTON (fp)	46
Anf. 117	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 118	ULF HOLM (mp).....	46
Anf. 119	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 120	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	46
Anf. 121	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 122	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	47
Anf. 123	ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 124	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	47
Anf. 125	ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 126	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	47
Anf. 127	INGVAR SVENSSON (kd).....	48
Anf. 128	ULF HOLM (mp).....	48
Anf. 129	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 130	INGVAR SVENSSON (kd).....	49
Anf. 131	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	49
Anf. 132	Departementssekreterare FILIPPA ARVAS OLSSON	49
Anf. 133	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 134	Departementssekreterare FILIPPA ARVAS OLSSON	49
Anf. 135	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 136	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	50
Anf. 137	INGVAR SVENSSON (kd).....	51
Anf. 138	ULF HOLM (mp).....	51
Anf. 139	Statssekreterare CLAES ÅNSTRAND	51
Anf. 140	ORDFÖRANDEN.....	52
4 §	Utbildning, ungdom och kultur (utbildning).....	53
Anf. 141	ORDFÖRANDEN.....	53
Anf. 142	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON.....	53
Anf. 143	ULF HOLM (mp).....	53
Anf. 144	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON.....	53

Anf. 145	ULF HOLM (mp).....	53
Anf. 146	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	53
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 148	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	54
Anf. 149	SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	54
Anf. 150	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	54
Anf. 151	Ämnessakkunnige PETER JOHANSSON	54
Anf. 152	CARL B HAMILTON (fp)	55
Anf. 153	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 154	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	55
Anf. 155	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 156	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	55
Anf. 157	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 158	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	56
Anf. 159	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 160	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	56
Anf. 161	ULF HOLM (mp).....	57
Anf. 162	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	57
Anf. 163	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 164	Statssekreterare KERSTIN ELIASSON	57
Anf. 165	ORDFÖRANDEN	57